

**Ośrodek
Pomocy Społecznej
w Tucholi**

***Sprawozdanie z działalności
Ośrodka Pomocy Społecznej w Tucholi
w 2023 roku***

Tuchola, kwiecień 2024 r.

Spis treści

l.p.	Nazwa	Strona
	Wprowadzenie	3
1.	Zakres zadań i kadra Ośrodka Pomocy Społecznej	4
2.	Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej	6
2.1.	Charakterystyka osób korzystających z pomocy	6
2.2.	Analiza świadczeń z pomocy społecznej	9
2.3.	Funkcja i zadania pracowników socjalnych	22
3.	Realizacja zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	27
4.	Uprawnienie do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych z budżetu państwa	29
5.	Wsparcie rodzin w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	30
6.	Pomoc materialna o charakterze socjalnym (stypendia i zasiłki szkolne)	32
7.	Dodatki mieszkaniowe	34
8.	Dodatki energetyczne	39
9.	Karta Dużej Rodziny	39
10.	Świadczenia rodzinne	40
11.	Fundusz alimentacyjny	44
12.	Prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych	44
13.	Inne zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi w 2023 r.	46
14.	Dodatkowe zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi w 2023 r.	56
15.	Podsumowanie, potrzeby, plany	59
16.	Spis tabel i wykresów	65

Wprowadzenie

Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi przedstawia sprawozdanie z działalności jednostki w 2023 roku.

W 2023 rok, oprócz działań statutowych, ponownie realizowano ofertę wsparcia dla osób niepełnosprawnych poprzez wdrożenie Programu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” finansowanego ze środków Funduszu Solidarnościowego. Wskazany program miał za cel zapewnić osobom niepełnosprawnym (w tym dzieciom) wsparcie w wykonywaniu codziennych czynności oraz optymalne funkcjonowanie w życiu społecznym.

Wdrożenie Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023, poprzedzone wprowadzeniem programu osłonowego umożliwiającego realizację zadań w tym zakresie, pozwoliło na objęcie osób powyżej 65 roku życia pomocą w formie opasek bezpieczeństwa wraz z usługą całodobowej teleopieki na odległość.

W pierwszy kwartale 2023 r. kontynuowano realizację działań na rzecz mieszkańców gminy w postaci przyznawania dodatków, począwszy od węglowego (rozpoczęcie w sierpniu 2022 r.), poprzez dodatek dla gospodarstw domowych (rozpoczęcie we wrześniu 2022 r.) do dodatku elektrycznego (rozpoczęcie w grudniu 2022 r.). W 2023 r. jako nowe świadczenie były przyznawane dodatki gazowe (refundacja podatku VAT).

Rekomendując Państwu niniejszej sprawozdanie zapewniamy, że pracownicy Ośrodka dołożyli wszelkich starań, wykorzystując kompetencje i doświadczenie, aby zabezpieczyć potrzeby mieszkańców gminy i tych osób, które na terenie gminy przebywały.

***Dyrektor i Pracownicy
Ośrodka Pomocy Społecznej w Tucholi***

1. Zakres zadań i kadra Ośrodka Pomocy Społecznej w Tucholi

Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi, obok pomocy finansowej udziela wsparcia mieszkańcom gminy, które umożliwia im samodzielne funkcjonowanie, dając szansę na zaspokojenie podstawowych potrzeb, włączenie społeczne, skuteczną realizację ról społecznych, a także szansę na rozwój.

Podstawę funkcjonowania jednostki stanowią:

- ✓ Statut przyjęty Uchwałą nr XLVI/331/22 Rady Miejskiej w Tucholi z dnia 27 maja 2022 r.,
- ✓ Regulamin Organizacyjny przyjęty Zarządzeniem nr 120.130.2023 Burmistrza Tucholi z dnia 28 września 2023 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tucholi (obowiązuje od 01.10.2023 r.).

W 2023 r. strategicznymi i programowymi dokumentami związanymi z funkcjonowaniem Ośrodka były:

- ✓ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tuchola na lata 2020-2024, która została wprowadzona uchwałą nr XXI/157/20 Rady Miejskiej w Tucholi z dnia 29 maja 2020r.,
- ✓ Program Wspierania Rodziny w Gminie Tuchola na lata 2023-2025, który został wprowadzony uchwałą nr LXII/429/23 Rady Miejskiej w Tucholi z dnia 28 kwietnia 2023 r.
- ✓ Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Tuchola na lata 2023 - 2027, który został przyjęty uchwałą Nr LVI/389/22 Rady Miejskiej w Tucholi z dnia 16 grudnia 2022 r.,
- ✓ Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Tuchola na lata 2022 – 2025, który został przyjęty uchwałą Nr XLIII/317/22 Rady Miejskiej w Tucholi z dnia 25 marca 2022 r.

Zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń, zasady i tryb ich udzielania oraz organizację pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz akty wykonawcze do ww. ustawy. Pomoc społeczna, zgodnie z art. 15 ustawy o pomocy społecznej polega w szczególności na:

- 1) przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
- 2) pracy socjalnej;
- 3) prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- 4) analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- 5) realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- 6) rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Struktura organizacyjna Ośrodka Pomocy Społecznej w Tucholi

Szczegółową strukturę organizacyjną Ośrodka Pomocy Społecznej w Tucholi oraz podział zadań zawiera Regulamin Organizacyjny Ośrodka Pomocy Społecznej w Tucholi. W skład struktury organizacyjnej Ośrodka wchodzi dział, zespoły oraz samodzielne stanowiska pracy. Na dzień 31 grudnia 2023 roku wewnętrzny podział organizacyjny przedstawiał się następująco:

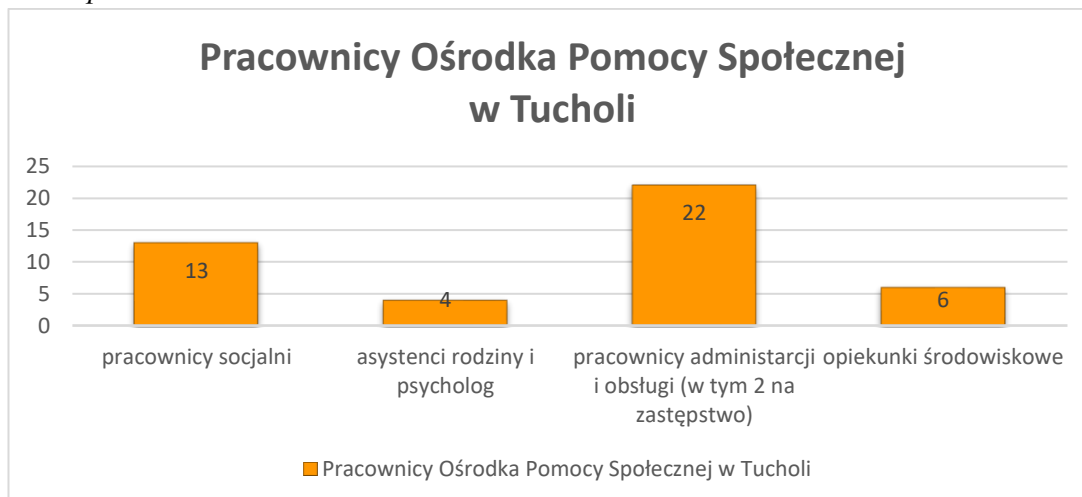
Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Kadra – zatrudnienie, podnoszenie kwalifikacji zawodowych

W 2023 r., według stanu na ostatni dzień roku kalendarzowego w Ośrodku Pomocy Społecznej w Tucholi zatrudnionych było 42 pracowników: 40 w pełnym wymiarze czasu pracy, 1 osoba na ½ etatu, kolejna na 3/5 etatu. Dodatkowo 3 osoby były zatrudnione w zastępstwie z powodu usprawiedliwionej nieobecności pracownika.

Wykres nr 1

Zatrudnienie pracowników w etatach w 2023 roku

Źródło: Opracowanie własne Ośrodka.

Realizacja zadań przez Ośrodek Pomocy Społecznej wymaga zatrudnienia dobrego zespołu pracowników wyposażonego w specjalistyczną wiedzę i doświadczenie. Wymagania niezbędne każdorazowo określa ustawa o pracownikach samorządowych, a w przypadku pracowników socjalnych ustawa o pomocy społecznej, natomiast w przypadku asystentów rodziny ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Bez wątpienia niezbędnym warunkiem prawidłowej realizacji zadań realizowanych przez Ośrodek jest konieczność stałego doskonalenia zawodowego, poszerzanie posiadanej wiedzy i umiejętności. Rosnące wymagania w stosunku do pracowników socjalnych, jak i pracowników obsługi administracyjno – finansowej Ośrodka, powodują wysoki poziom wykształcenia kadry adekwatny do zajmowanego stanowiska. Zdecydowana większość pracowników legitymuje się wykształceniem wyższym – 33 osoby (73,33 %). Ponadto zatrudnionych jest 6 osób (13,33 %) z wykształceniem średnim, w tym 5 osób ukończyły szkoły policealne oraz 6 osób (13,33 %) z wykształceniem zawodowym lub niższym.

Pracownicy Ośrodka w 2023 r. uczestniczyli w różnego rodzaju kursach, szkoleniach oraz konferencjach organizacyjnych przez firmy zewnętrzne, a także przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Szkolenia te organizowane były w większości on-line, w formie webinarium. W ubiegłym roku pracownicy wzięli udział w około 50 szkoleniach zewnętrznych i wewnętrznych o tematyce z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, nowych dodatków, dodatków mieszkaniowych, organizowania pracy w jednostce, spraw księgowych.

2. Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej

Zasadniczą ustawą na podstawie której realizowano zadania z zakresu pomocy społecznej w 2023 r. jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 z późn. zm.),

2.1. Osoby korzystające z pomocy społecznej

Podstawową przesłanką udzielenia osobom i rodzinom wsparcia, w ramach pomocy społecznej jest trudna sytuacja życiowa, której nie można przezwyciężyć mimo uprzedniego wykorzystania wszystkich własnych środków, możliwości i uprawnień.

Trudna sytuacja życiowa to, w szczególności zaistnienie jednej z okoliczności wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej [patrz: tabela 4] przy uwzględnieniu kryterium dochodowego. Ustawa o pomocy społecznej określa wysokość kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Od 2022 r. kryterium to wynosi:

- dla osoby samotnie gospodarującej 776,00 zł,
- dla osoby w rodzinie 600,00 zł, tym samym dla rodziny stanowi iloczyn: 600,00 zł x liczba osób w rodzinie.

O pomoc w formie dożywiania dzieci, gorącego posiłku dla dorosłych oraz pomoc w formie świadczenia pieniężnego na zakup żywności realizowaną na podstawie Programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2018 - 2023 mogły starać się:

- osoby samotnie gospodarujące, których dochód nie przekraczał 200% ustawowego kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej, tj. kwoty 1.552,00 zł,
- osoby w rodzinie, których dochód na osobę w rodzinie nie przekraczał 200% ustawowego kryterium dochodowego dla osoby w rodzinie, tj. kwoty 1.200,00 zł.

W 2023 r. rzeczywista liczba osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej przedstawiała się następująco:

Tabela nr 1

Rzeczywista liczba osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2021-2023

Wyszczególnienie	2021 r.	2022 r.	2023 r.
liczba rodzin	383	325	315
w tym na wsi:	141	98	93
liczba osób w rodzinach	901	789	760

Źródło: analiza własna na podstawie sprawozdań MPiPS-03 za 2021 r., 2022 r. i 2023 r.

Na przestrzeni ostatnich lat ogólna liczba osób i rodzin korzystających z pomocy ulega zmniejszeniu.

W roku sprawozdawczym Ośrodek objął pomocą społeczną następujące typy rodzin.

Tabela nr 2

Typy gospodarstw domowych objętych pomocą w 2023 roku

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
	ogółem	
RODZINY OGÓŁEM	548	1 157
o liczbie osób		
1	304	304
2	68	136
3	65	195
4	59	236
5	33	165
6 i więcej	19	121
w tym (z wiersza 1) rodziny z dziećmi ogółem	171	683
o liczbie dzieci		
1	42	119
2	69	254
3	41	192
4	14	82
5	4	27
6	0	0
7 i więcej	1	9
RODZINY NIEPEŁNE OGÓŁEM	57	210
o liczbie dzieci		
1	11	25
2	23	72
3	15	63
4 i więcej	8	50

RODZINY EMERYTÓW I RENCISTÓW OGÓŁEM	46	72
o liczbie osób		
1	33	33
2	7	14
3	1	3
4 i więcej	5	22

Źródło: analiza własna na podstawie sprawozdania MPiPS-03 za 2023 r.

Analiza rodzin beneficjentów pomocy społecznej według składu gospodarstw domowych wskazuje, że najliczniejszą grupę stanowią gospodarstwa jednoosobowe – 304 z 548 rodzin.

Drugą grupę pod względem liczebności stanowią rodziny z dziećmi – 171 ogółu gospodarstw domowych, (z czego 57 stanowią rodziny niepełne). Rodziny emerytów i rencistów objętych pomocą stanowi 46 środowisk.

Na terenie gminy Tuchola w 2023 r. ze świadczeń z pomocy społecznej (pieniężnych i niepieniężnych z wyłączeniem pracy socjalnej) skorzystało 315 rodzin. W stosunku do 2022 r. liczby rodzin korzystających z pomocy zmniejszyła się o 10.

Wpływ na liczbę osób korzystających z pomocy społecznej mają m.in. sukcesywny spadek bezrobocia, migracja zarobkowa, uzyskiwanie świadczeń socjalnych (świadczenie wychowawcze, świadczenie pielęgnacyjne, świadczenie uzupełniające i inne).

Tabela nr 3

Ilość osób i rodzin objętych pomocą w ramach ustawy o pomocy społecznej w latach 2022-2023

	Liczba rodzin		w tym na wsi		Liczba osób w tych rodzinach	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
liczba osób/rodzin objętych pracą socjalną	547	527	162	150	1167	1 095
liczba osób/rodzin objętych tylko pracą socjalną	343	233	72	74	414	397
liczba osób/rodzin objętych pomocą – ogółem, w tym:	325	315	98	93	789	760
świadczenia pieniężne	231	207	63	53	479	375
świadczenia niepieniężne	178	180	58	57	572	606
świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych gminie	12	16	3	3	43	62
świadczenia przyznane w ramach zadań własnych gminy	313	306	95	91	746	728

Źródło: analiza własna na podstawie sprawozdań MPiPS-03 za 2022-2023

Dane wskazane wyżej pokazują, że liczba rodzin korzystających z pomocy ma tendencję malejącą. Zauważyć należy także, że w rodzinach występuje wiele trudności, które w wyniku wieloletnich obciążeń i złych nawyków, zwiększają ryzyko występowania problemów w rodzinach. Z tych powodów systematycznie wzrasta liczba rodzin, objętych tylko i wyłącznie pracą socjalną. W grupie tej znajdują się, w szczególności osoby korzystające ze świadczeń bezdecyzyjnych: odbiorcy paczek żywnościowych, rodziny, w których prowadzona jest procedura „Niebieskie Karty”, osoby korzystające z programów ministerialnych, np. „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, mieszkańcy ośrodków wsparcia, domów pomocy społecznej.

Tabela nr 4

Struktura rodzin, którym przyznano pomoc według powodów przyznania pomocy na podstawie ustawy o pomocy społecznej w latach 2022-2023

Powód trudnej sytuacji życiowej		2022 r.		2023 r.		różnica liczby rodzin w stosunku do 2022 r.
		<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>a-c</i>
		liczba rodzin	w tym na wsi	liczba rodzin	w tym na wsi	
1	ubóstwo	244	75	216	68	-28
2	długotrwała lub ciężka choroba	99	29	101	25	+2
3	niepełnosprawność	158	47	153	46	-5
4	bezrobocie	147	43	156	44	+9
5	bezzadność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	77	21	43	12	-34
-	w tym: rodziny niepełne	60	13	32	7	-28
-	rodziny wielodzietne	14	5	10	4	-4
6	alkoholizm	48	9	57	11	+9
7	narkomania	2	0	2	0	0
8	przemoc domowa	6	1	1	0	-5
9	potrzeba ochrony macierzyństwa	59	22	64	25	+5
-	w tym: wielodzietność	53	21	54	23	+1
10	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z ZK	6	2	8	1	+2
11	bezzadność	21	0	25	7	+4
12	zdarzenie losowe	1	0	0	0	-1
13	sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0

Źródło: analiza własna na podstawie sprawozdań MPiPS-03 za 2022 r. i 2023 r.

Dominującymi powodami przyznania pomocy społecznej w 2023 r., podobnie jak w 2022 r. były: ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezrobocie oraz bezzadność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Powyższa analiza danych za rok 2023 odnośnie dysfunkcji osób korzystających z pomocy społecznej wyznacza priorytety w pracy z poszczególnymi kategoriami rodzin. Zwrócić należy również uwagę na fakt, że takie powody udzielania pomocy jak długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, czy bezrobocie wymagają zainteresowania ze strony służb pomocowych i objęciach tych kategorii osób odpowiednią pomocą.

Poza wyżej wymienionymi problemami istnieje szereg innych zdiagnozowanych dysfunkcji rodzin, które występują w mniejszym natężeniu jednak mają istotny wpływ na życie społeczne. Należą do nich potrzeba ochrony macierzyństwa, bezzadność czy alkoholizm.

2.2. Analiza świadczeń z pomocy społecznej

Świadczenia pieniężne i niepieniężne realizowane były poprzez przyznawanie zasiłków stałych, zasiłków okresowych, zasiłków celowych, specjalnych zasiłków celowych (osoby, które są uzależnione od alkoholu albo marnotrawią przyznane środki przeznaczając je na cel niezgodny z sentencją decyzji nie otrzymują świadczeń pieniężnych, określoną w decyzji kwotę zasiłku realizują bezpośrednio, np. sklepie na podstawie wydanych bonów towarowych lub w aptece na podstawie wyceny recepty lub w formie węgla z dowozem). Natomiast wsparcie usługowe, to tzw.

usługi opiekuńcze, lub specjalistyczne usługi opiekuńcze, pobyt w domu pomocy społecznej, schronienie.

Tabela nr 5

Zestawienie świadczenia udzielanych w ramach ustawy o pomocy społecznej w 2022 r. i 2023 r.

Lp.	Formy pomocy		2023/2022		
			Liczba świadczeniobiorców	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł*
1	ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE	ZASIŁEK STAŁY	93 102	927 1027	541 717,00 zł 597 307,00 zł
2		ZASIŁEK OKRESOWY	73 69	243 286	83 369,00 zł 104 578,00 zł
3		ZASIŁEK CELOWY	122	263	,00 zł 83 779,00 zł
4		SPECJALNY ZASIŁEK CELOWY	25 19	69 31	18 461,00 zł 9 783,00 zł
5		ZASIŁEK CELOWY (na zakup żywności/posiłku „Posilek w szkole i w domu”	129 154	428 432	106 656,00 zł 154 700,00 zł
6		WYNAGRODZENIE NALEŻNE OPIEKUNOWI Z TYTUŁU SPRAWOWANIA OPIEKI PRZYZNANEJ PRZEZ SĄD	6 5	102 60	42 265,00 zł 35 581,00 zł
1	ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE	USŁUGI OPIEKUŃCZE (świadczone w miejscu zamieszkania)	21 25	8 413 7522	303 848,00 zł 230 659,00 zł
2		ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DPS	30 29	333 310	1 311 626,00 zł 1 031 310,00 zł
3		POMOC RZECZOWA W POSTACI PRODUKTÓW ŻYWNOŚCIOWYCH w ramach programu „Posilek w szkole i w domu”	23	x	,00 zł 13 378,00 zł
4		POSILEK, w ramach programu „Posilek w szkole i w domu”	274 257	32 166 30 406	197 140,00 zł 147 074,00 zł
5		SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE dla osób z zaburzeniami psychicznymi	16 12	1 114 892	111 400,00 zł 74 956,00 zł
6		SCHRONIENIE (opłata za pobyt w schronisku)	13 11	x x	65 499,00 zł 50 170,00 zł
7		SPRAWIENIE POGRZEBU	1 x	1 0	3 621,00 zł 0,00 zł
		SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE ZDROWOTNE OD ZASIŁKÓW STAŁYCH	77 86	815 895	45 237,00 zł 48 426,00 zł

Źródło: analiza własna

Z analizy przedstawionych powyżej danych wynika, iż najwięcej środków finansowych wydatkowano w 2023 r. na przyznanie świadczeń w postaci zasiłku stałego. Wśród świadczeń niepieniężnych największe koszty związane były z pobytem osób w domu pomocy społecznej. Z obserwacji wydatków na przestrzeni ostatnich lat, w tym w porównaniu z 2022 r. zauważa się, że środki finansowe na te cele stanowią największy wskaźnik procentowy ogółu wydatków z zakresu pomocy społecznej.

W gminie Tuchola szczegółowa realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej przedstawiała się następująco:

- a) **zasiłki stałe** - jest forma świadczenia pieniężnego, przewidziana dla osób niezdolnych do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnych do pracy, które nie posiadają dochodu albo jest on niższy od kryterium dochodowego. Maksymalna kwota zasiłku stałego dla osoby w rodzinie w 2023 r. wynosiła 600,00 zł, natomiast dla osoby samotnie gospodarującej - 719,00 zł. Dodatkowo osoby pobierające w/wym świadczenie, a nie posiadające uprawnienia do ubezpieczenia zdrowotnego mają opłacaną ową składkę przez Ośrodek.

Tabela nr 6

Zasiłek stały oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne w 2023 roku

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Koszt świadczenia (w zł)
zasiłki stałe - ogółem	93	927	541 717,00 zł
składki na ubezpieczenie zdrowotne (przy zas. stałym)	77	815	45 237,00 zł

Źródło: analiza własna na podstawie sprawozdania MPiPS-03 za 2023 r.

Z analizy własnej na podstawie wykonania zadania w 2022 r. i w 2023 r. wynika, że w roku sprawozdawczym w stosunku do ubiegłego roku:

- liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w postaci zasiłku stałego była mniejsza o 9,
- liczba świadczeń w postaci zasiłku stałego była mniejsza o 100,
- koszt świadczenia w postaci zasiłku stałego był mniejszy o 55 590,00 zł,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne (przy zasiłku stałym) opłacono mniejszej liczbie osób o 9,
- liczba opłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne (przy zasiłku stałym) była mniejsza o 80,
- kwota opłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne (przy zasiłku stałym) była mniejsza o 3 189,00 zł.

- b) **zasiłki okresowe** - wysokość tego zasiłku stanowi 50% różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie, a dochodem na osobę w rodzinie, przysługują w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość otrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Tabela nr 7

Realizacja zasiłków okresowych w latach 2022-2023

Rok	Ilość rodzin	Kwota świadczeń
2022	69	104 578,00 zł
2023	73	83 369,00 zł

Źródło: analiza własna na podstawie sprawozdań MPiPS-03 za 2022 r. i 2023 r.

Z analizy własnej na podstawie wykonania zadania w 2022 r. i w 2023 r. wynika, że roku sprawozdawczym w stosunku do ubiegłego roku:

- liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie w postaci zasiłku okresowego zwiększyła się o 4,

- koszt świadczenia w postaci zasiłku okresowego był mniejszy o 21 209,00 zł.

Zwiększona liczba osób korzystających z tej formy pomocy w korelacji z mniejszą kwotą wydatkowaną na ten cel wynika z czasookresu na jaki była przyznawana pomoc (od miesiąca do trzech miesięcy), liczby złożonych wniosków oraz faktu, że w 2023 r. dla ograniczonej liczby osób przyznawano pomoc w formie zasiłku okresowego na czas trwania zawieszonego postępowania w celu ustalenia prawa do zasiłku stałego do czasu ustalenia stopnia niepełnosprawności, bowiem uregulowania w stosownych ustawach z urzędu przedłużały ważność tych orzeczeń, co dawało możliwość przedłużania prawa do zasiłku stałego.

Tabela nr 8

Powody przyznania zasiłków okresowych w 2023 roku

Forma pomocy	Liczba osób którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (w zł.)	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
zasiłki okresowe ogółem:	73	243	83 369,00 zł	72	163
<i>w tym przyznane z powodu:</i>					
bezrobocia	48	168	59 461,00 zł	47	107
długotrwałej choroby	17	32	10 583,00 zł	17	22
niepełnosprawności	8	18	3 632,00 zł	8	21
inne przyczyny	10	25	9 693,00 zł	10	36

Źródło: analiza własna na podstawie sprawozdania MPiPS-03 za 2023 r.

- c) **zasiłki celowe** – w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej może być przyznany zasiłek celowy, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów żywności, leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, wyrobów medycznych i leczenia, ogrzewania, w tym opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw sprzętu użytku domowego, a także kosztów pogrzebu. Żeby skorzystać z zasiłku celowego, trzeba spełnić nie tylko warunek posiadania dochodu niższego od kryterium dochodowego, ale też spełniać jedną z przesłanek określoną w artykule 7 ust. 2-25 ustawy o pomocy społecznej (patrz: tabela 4).

Do otrzymania zasiłku celowego uprawnione są również osoby lub rodziny, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, bądź klęski żywiołowej lub ekologicznej. W tego rodzaju przypadkach świadczenie to może być przyznane niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi. W 2023 r. nie przyznano takiego świadczenia.

W przypadku marnotrawienia przyznanych świadczeń, celowego ich niszczenia lub korzysta niezgodnie z przeznaczeniem, albo marnotrawienia zasobów finansowych, może nastąpić ograniczenie świadczeń lub odmowa ich przyznania.

Tabela nr 9

Realizacja zasiłków celowych w latach 2022 - 2023

Rok	Ilość osób	Kwota świadczenia
2022	154	154 700,00 zł
2023	129	106 656,00 zł

Źródło: dane własne OPS

W celu przeciwdziałania niweczeniu uzyskanej pomocy i marnotrawstwu przyznanych środków część osób, głównie nadużywające alkoholu lub marnotrawiące przyznaną pomoc, nie otrzymywało pomocy w formie finansowej (gotówkowej), lecz realizowało ją w wybranych sklepach na podstawie bonu towarowego (wykonawca wyłoniony w ramach zapytania ofertowego) oraz realizowało recepty w aptece na terenie miasta.

- d) **specjalne zasiłki celowe** - to świadczenie jest przyznawane w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie, o dochodach przekraczających kryterium dochodowe. Wysokość zasiłku nie może przekroczyć kwoty kryterium dochodowego odpowiednio osoby samotnie gospodarującej – 776,00 zł, albo kryterium rodziny – liczba osób w rodzinie x 600,00 zł.

Tabela nr 10

Realizacja specjalnych zasiłków celowych w latach 2022-2023

Rok	Liczba świadczeń	Kwota świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2022	31	9 783,00 zł	19	26
2023	69	18 461,00 zł	25	30

Źródło: analiza własna na podstawie sprawozdań MPiPS-03 za 2022 r. i 2023 r.

Powodem przyznawania tych świadczeń najczęściej były duże wydatki, np. na leki lub zbyt niskie dochody przy zwiększonych wydatkach na opał w sezonie grzewczym. Z tego świadczenia korzystały najczęściej osoby pobierające niskie świadczenia emerytalne lub rentowe.

- e) **realizacja programu „Posilek w szkole i w domu” w 2023 roku**

Realizacja zadań w ramach Programu „Posilek w szkole i w domu” na lata 2019 - 2023 skierowana była zarówno do dzieci, uczniów, jak i osób dorosłych. W Ośrodku Pomocy Społecznej w Tucholi realizowane były dwa moduły owe Programu – pierwszy obejmował wsparcie i posiłek adresowany do dzieci i młodzieży, drugi natomiast adresowany był do osób dorosłych, w szczególności starszych, niepełnosprawnych.

W 2023 r., wzorem lat ubiegłych, Program przewidywał wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Pomoc taka trafia do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych – spełniających warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie o pomocy społecznej oraz kryterium dochodowe, tj. 200% kryterium dochodowego uprawniające do świadczeń z pomocy społecznej.

Strategicznym celem programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia oraz osób dorosłych: samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych.

Pomoc w formie posiłku, ze szczególnym uwzględnieniem posiłku gorącego przyznana była bezpłatnie osobom, których dochód na osobę w rodzinie nie przekraczał kwoty 1.200,00 zł (600,00 zł kryterium dochodowe dla osoby w rodzinie x 200%), a dla osoby samotnie gospodarującej 1.552,00 zł (776,00 zł kryterium dochodowe dla osoby samotnie gospodarującej x 200%).

Program jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie:

- ✓ wsparcia finansowego gmin w wypełnieniu zadań własnych o charakterze obowiązkowym,
- ✓ poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,

- ✓ poprawy poziomu życia dzieci i młodzieży,
- ✓ kształtowania właściwych nawyków żywieniowych.

W ramach programu wsparcia udziela się w szczególności:

- ✓ dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- ✓ uczniom do czasu ukończenia szkoły podstawowej i do ukończenia 18 roku życia,
- ✓ osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym.

Tabela nr 11

Realizacja programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2022 - 2023

RODZAJ POMOCY	ROK 2022		ROK 2023	
	Środki własne /w zł/	Dotacja rządowa /w zł/	Środki własne /w zł/	Dotacja rządowa /w zł/
koszt Programu ogółem	246 252,00 zł		257 830,00 zł	
	49 250,00 zł	197 002,00 zł	51 566,00 zł	206 264,00 zł
z tego:				
pomoc w formie posiłku*	29 414,00 zł	117 660,00 zł	39 428,00 zł	157 712,00 zł
pomoc w formie zasiłku celowego	17 160,00 zł	68 640,00 zł	6 192,00 zł	24 768,00 zł
świadczenie rzeczowe*	2 767,00 zł	10 702,00 zł	5 946,00 zł	23 784,00 zł

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

*koszt posiłku albo świadczenia rzeczowego w Jadłodajni: 2022 r.: 8,20 zł, w trakcie roku w związku z inflacją: 12,00 zł, 2023 r.: 15,00 zł, w 2024 r. – 15,90 zł.

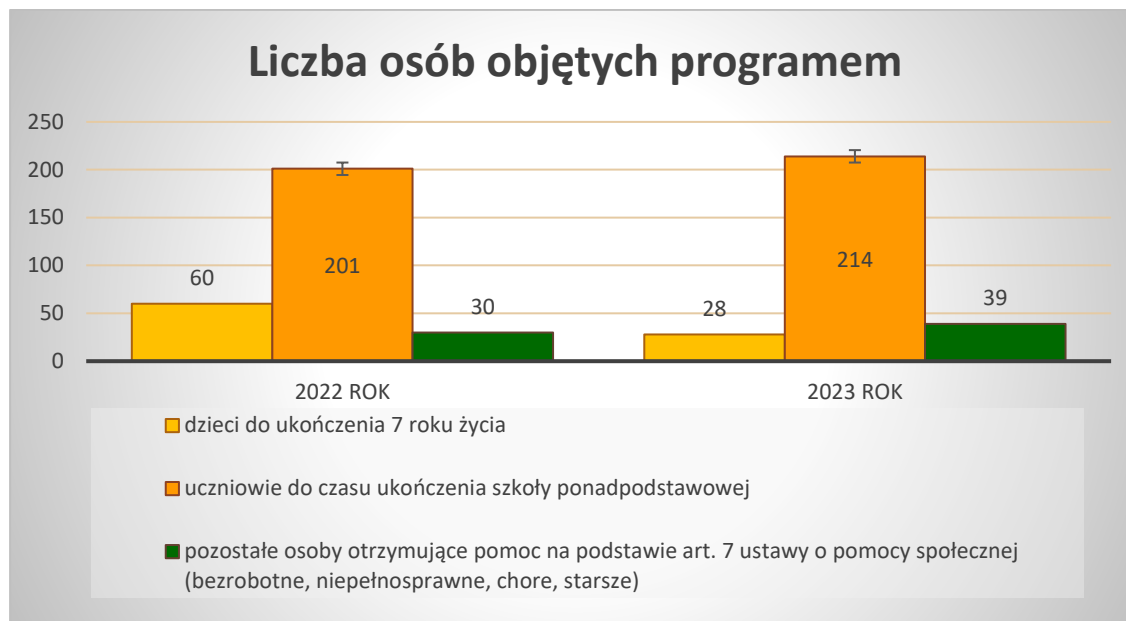
Pomoc w formie jednego gorącego posiłku prowadzone było łącznie w 12 placówkach na terenie gminy Tuchola (4 na wsi), w tym:

- ✓ 2 przedszkolach,
- ✓ 9 szkołach,
- ✓ 1 innej placówce – Jadłodajni prowadzonej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi.

Ponadto dożywiano dzieci i młodzież oraz osoby dorosłe zamieszkujące w gminie Tuchola, a uczące się lub przebywające (schronisko dla osób bezdomnych) poza miejscem stałego zameldowania w 7 placówkach.

Wykres nr 2

Rzeczywista liczba osób objętych programem „Posiłek w szkole i w domu” w formie posiłku w latach 2022-2023

Źródło: analiza własna na podstawie sprawozdań z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” za 2022 r. i 2023 r.

W przypadku braku możliwości zapewnienia posiłku lub gdy przyznanie pomocy w formie posiłku było nieuzasadnione ze względu na sytuację osobistą lub rodzinną Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi przyznawał finansową pomoc w formie zasiłku celowego z przeznaczeniem na zakup posiłku lub żywności. Pomoc w tej formie otrzymało 71 rodzin (w 2022 r. – 124 rodzin).

Tabela nr 12

Świadczenie pieniężne w formie zasiłku celowego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2022 - 2023

Wyszczególnienie	zasiłek celowy			
	2022 rok		2023 rok	
	ogółem	w tym na wsi	ogółem	w tym na wsi
liczba rodzin	124	41	71	21
liczba osób w rodzinach	310	126	151	52
liczba świadczeń	524	176	174	40
kwota świadczeń (w zł)	85 800,00 zł	29 500,00 zł	30 960,00 zł	7 320,00 zł
koszt jednego świadczenia (w zł)	163,74 zł	167,16 zł	177,93 zł	183,00 zł

Źródło: analiza własna na podstawie sprawozdań MPiPS-03 za 2022 r. i 2023 r.

Ponadto Ośrodek realizował w/wym zadanie w formie świadczenia rzeczowego – pomoc ta była skierowana do osób korzystających z pomocy realizowanej w Jadłodajni.

Tabela nr 13

Pomoc w formie świadczenia rzeczowego w ramach programu "Posilek w szkole i w domu" w latach 2022 – 2023

Wyszczególnienie	Świadczenie rzeczowe			
	2022 rok		2023 rok	
	ogółem	w tym na wsi	ogółem	w tym na wsi
Liczba rodzin	23	0	29	1
Liczba osób w rodzinach	23	0	29	1
Kwota świadczeń (w zł)	13 378,00 zł	0,00 zł	29 730,00 zł	450,00 zł

Źródło: analiza własna na podstawie sprawozdań MPiPS-03 za 2022 r. i 2023 r.

- f) **wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznanej przez sąd** – świadczenie to przyznawane jest przez sąd właściwy ze względu zamieszkania osoby podlegającej opiece, a w przypadku braku miejsca jej zamieszkania – miejsca jej pobytu. W 2023 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi wypłacił 6 opiekunom przyznane postanowieniem sądu wynagrodzenie za sprawowanie opieki nad osobami ubezwłasnowolnionymi.

Tabela nr 14

Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd w latach 2022-2023

Rok	Liczba opiekunów	Liczba osób objętych opieką	Liczba świadczeń	Kwota
2022	5	6	60	35 581,00 zł
2023	6	8	102	42 265,00 zł

Źródło: analiza własna na podstawie sprawozdań MPiPS-03 za 2022 r. i 2023 r.

- g) **usługi opiekuńcze** – pomoc w formie usług opiekuńczych przysługuje osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi mogą być przyznane również osobie, która ma rodzinę, a rodzina ta, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni i zstępni nie mogą takiej opieki zapewnić. Podstawą świadczenia wszystkich rodzajów usług jest decyzja administracyjna określająca: miejsce i okres świadczenia usług, rodzaje czynności wykonywanych w ramach usług, łączny czas wykonywania usług oraz wysokość i termin wnoszenia odpłatności. Liczba godzin świadczonych dziennie oraz liczba dni w tygodniu, w których świadczone są usługi jest określona indywidualnie, w zależności od sytuacji i potrzeb danej osoby.

Usługi opiekuńcze od 2022 r. nie są zlecane podmiotom zewnętrznym, a ich organizacja mieści się w zadaniach Działu Pomocy Środowiskowej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Tucholi. W celu realizacji w/wym formy pomocy 5 opiekunek środowiskowych zatrudnionych jest na podstawie umowy o pracę.

Odpłatność za usługi opiekuńcze określała tabela odpłatności zawarta w Uchwale Rady Miejskiej w Tucholi Nr LIV/372/22 z dnia 25 listopada 2022 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania (Dz. Urz. Woj. Kuj. - Pom. z 2022 r. poz. 6406).

Koszt 1 godziny usług był następujący:

- ✓ usługi opiekuńcze świadczone w dni powszednie – 32,70 zł,
- ✓ usługi opiekuńcze świadczone w soboty, niedziele i święta – 65,40 zł.

W 2023 r. wydatki związane ze świadczeniem usług opiekuńczych, wyniosły 303 848,00 i były wyższe w stosunku do roku poprzedniego o 73 189,00 zł. Z usług opiekuńczych korzystało ogółem 21 osób, na rzecz których świadczone były usługi w ilości 8 413 godzin.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zleconą przez lekarza pielęgnację, wsparcie psychologiczno - pedagogiczne oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. W ogólnej liczbie 25 osób korzystających z usług opiekuńczych, 9 osób było zwolnionych częściowo lub całkowicie z ponoszenia odpłatności w przypadku m.in.: długotrwałej lub ciężkiej choroby, niepełnosprawności powodującej znaczny wzrost kosztów utrzymania, w tym wydatków związanych z leczeniem lub korzystania z co najmniej dwóch rodzajów usług.

Dochód z tytułu odpłatności za usługi opiekuńcze uzyskano w kwocie 67 314,86 zł.

Zabezpieczając pomoc w formie usług opiekuńczych zauważamy, że pomimo relatywnie mniejszej liczby osób objętych usługami wzrasta liczba podopiecznych z ciężkimi stanami chorobowymi, wymagających opieki w formie pielęgnacji chorego w łóżku wraz z toaletą przeciwoleżynową, karmieniem, bądź asystowaniem przy spożywaniu posiłków, rehabilitacją i usprawnieniem zaburzonych funkcji organizmu. Są to osoby ze znacznymi niedowładami po przebytych udarach lub wylewach i z innymi schorzeniami w tym ciężkimi stanami onkologicznymi, neurologicznymi, powodującymi znaczną niepełnosprawność i trudności w codziennym funkcjonowaniu.

Tabela nr 15

Realizacja zadania w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania w latach 2022 - 2023

Rok	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń (godzin)	Koszt ogółem	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2022	25	7 522	230 659,00 zł	24	28
2023	21	8 413	303 848,00 zł	21	23

Źródło: analiza własna na podstawie sprawozdań MPiPS-03 za 2022 r. i 2023 r.

- h) **specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dzieci z zaburzeniami rozwojowymi w tym z autyzmem** - to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych, kwalifikacje osób je świadczących, warunki i tryb pobierania opłat określa rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.

W 2023 r. koszt jednej godziny świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla dzieci z zaburzeniami rozwojowymi, w tym z autyzmem wynosił 100,00 zł.

Usługi te obejmują czynności polegające na uczeniu i rozwijaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia oraz pielęgnacji, jako wspierania procesu leczenia.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dzieci z zaburzeniami rozwojowymi w tym z autyzmem - realizowała Spółdzielnia Socjalna „Progres”, wyłoniona w ramach zapytania ofertowego na wykonywanie zadania publicznego w 2023 r.

Tabela nr 16

Realizacja zadania w formie specjalistycznych usług w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (w tym dla dzieci) w latach 2022 - 2023

Rok	Liczba osób, którym przyznano decyzją	Liczba świadczeń (godzin)	Koszt ogółem	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2022 (12 dzieci)	12	892	74 956,00 zł	12	43
2023 (16 dzieci)	16	1 114	111 400,00 zł	16	62

Źródło: analiza własna na podstawie sprawozdań MPiPS-03 za 2022 r. i 2023 r.

- i) **pobyt w domu pomocy społecznej** – osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Osobę kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, po uzyskaniu zgody tej osoby lub jej przedstawiciela ustawowego albo zgody sądu na umieszczenie w domu pomocy społecznej.

W 2023 r. rozpatrywano 10 spraw dotyczących umieszczenia w domu pomocy społecznej, z tego:

- ✓ 2 sprawy związane były z decyzją sądu o umieszczeniu w dps (1 osoba została umieszczona w 2024 r., kolejna oczekuje);
- ✓ 8 spraw rozpatrzono w związku z złożeniem wniosku przez osoby zainteresowane (4 osoby zostały skierowane i umieszczone w dps, 2 osobom została wydana decyzja administracyjna o skierowaniu do dps, oczekują na umieszczenie, 1 wniosek wycofano w związku z czym postępowanie administracyjne zostało umorzone, 1 wniosek oczekuje na rozstrzygnięcie w procedurze odwoławczej).

Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca, ustala w zależności od jego zasięgu, wójt/ burmistrz/prezydent, starosta lub marszałek województwa i ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym nie później niż do dnia 31 marca każdego roku. Obowiązani do wnoszenia opłat za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:

- ✓ mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka,
- ✓ małżonek, zstępni przed wstępnymi,
- ✓ gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej – przy czym ww. osoby i gmina nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniec domu ponosi pełną odpłatność.

Obowiązujące przepisy prawne mówią o tym, że opłatę za pobyt w DPS ponosi sam mieszkaniec, jednak nie więcej niż 70 % swojego dochodu. Jeżeli więc nie pokrywa on opłaty w całości, różnicę ponoszą członkowie rodziny zobowiązani do alimentacji (w kolejności małżonek, zstępni przed wstępnymi). W przypadku, gdy ich dochody nie przekraczają 300 % kryterium dochodowego (600,00 zł x liczba osób w rodzinie x 300%), koszty ponosi gmina. W 2023 r. w domach pomocy społecznej przebywało 30 osób przez łączny okres 310 miesięcy (liczba świadczeń). Koszt pobytu osób umieszczonych w domach pomocy społecznej wyniósł 1 311 626,00 zł.

Tabela nr 17

Zestawienie wydatków poniesionych za pobyt w domach pomocy społecznej w latach 2022 - 2023

Rok	Osoby przebywające w DPS	Liczba świadczeń	Koszt pobytu ogółem	Kwota odpłatności wnoszona przez zobowiązanych (rodzina)
2022	29	310	1 031 310,00 zł	47 966,61 zł
2023	30	333	1 331 626,00 zł	70 522,44 zł

Źródło: opracowanie własne Ośrodka oraz analiza na podstawie sprawozdań MPiPS-03 za 2022 r. i 2023 r.

Z roku na rok wydatki Ośrodka na ten cel mają tendencję wzrastającą. Powód zwiększonych wydatków w tym zadaniu wynika głównie ze wzrostu kosztów utrzymania w placówkach za osoby nieposiadające dostatecznych dochodów, z których ponosiłyby pełną odpłatność.

Jako gmina nie mamy wpływu na koszt średniomiesięcznego utrzymania mieszkańca domu pomocy społecznej, ponieważ to organ prowadzący, ustala ten koszt, a gmina zobowiązana jest do ponoszenia odpłatności zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

W gminie Tuchola obserwuje się wzrost liczby osób starszych, samotnych, o niskich dochodach, które nie mogą liczyć na pomoc najbliższej rodziny lub w ogóle jej nie mają.

W związku z tym można się spodziewać, że zapotrzebowanie na tego typu świadczenia będą wzrastać z uwagi na starzenie się społeczeństwa i migrację ludzi młodych.

Tabela nr 18

Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej w 2023 roku (wg typów)

Typ placówki	Liczba osób przebywających w 2023 r.
dla osób w podeszłym wieku	1
dla osób przewlekle somatycznie chorych	17
dla osób przewlekle psychicznie chorych	7
dla dorosłych niepełnosprawnych fizycznie	0
dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	5
Ogółem:	30

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

W 2023 roku Ośrodek Pomocy Społecznej skierował 3 wnioski dotyczące wydawania postanowienia o potrzebie umieszczenia osoby w domu pomocy społecznej bez jej zgody. Postanowieniem Sądu 1 osoba została umieszczona w placówce w 2023 r., kolejna oczekuje na umieszczenie, następna na rozstrzygnięcie sądu w tej sprawie.

- j) **bezdomność (w tym zapewnienie schronienia)** – jedną z przyczyn korzystania z pomocy społecznej jest bezdomność. Obok udzielania świadczeń, pomoc kierowana do osób bezdomnych obejmuje między innymi zabezpieczenie schronienia w placówkach przeznaczonych dla osób bezdomnych oraz współpracę z innymi podmiotami oraz inicjowanie akcji pomocowych adresowanych do osób bezdomnych.

Zadaniem własnym gminy jest zapewnienie schronienia. Ośrodek współpracował ze schroniskami dla osób bezdomnych prowadzonymi przez Stowarzyszenie Dobroczynne w Gdyni, które prowadzi schroniska w Wielu, Gdyni oraz Dobrucie (podmiot wyłoniony w ramach zapytania ofertowego). W celu zapewnienia osobom bezdomnym pomocy całodobowej, szczególnie

w okresie zimowym, Ośrodek ściśle współpracował z Komendą Powiatową Policji w Tucholi na podstawie zawieranego corocznie porozumienia. W celu zabezpieczenia dojazdu osobie bezdomnej do schroniska po godzinach pracy Ośrodka, zostało zawarte porozumienie o współpracy z przewoźnikiem, któremu w takich przypadkach (na podstawie powyższego porozumienia) zlecenie na przewóz wydaje patrol policyjny. Za zrealizowaną usługę jest obciążany finansowo Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi (2023 r. zrealizowano 1 przewóz na kwotę 252,00 zł). Jeżeli osoba bezdomna, korzystająca z usługi przewoźnika, ma ostatnie stałe zameldowanie na terenie innej gminy, Ośrodek dochodzi zwrotu środków finansowych.

Ogółem z pomocy w formie pobytu w schronisku dla osób bezdomnych w ciągu całego roku korzystało 13 osób bezdomnych, koszt dla gminy za ich pobyt wyniósł 65 499,00 zł. Osoby bezdomne posiadające dochód zobowiązane są do ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku: jeśli dochód jest niższy niż kryterium dochodowe osoby samotnie gospodarującej (776,00 zł) odpłatność ta wynosi nie więcej niż 30% dochodu, w przypadku kiedy dochód ten jest wyższy niż 776,00 zł zastosowanie mają zasady ponoszenia odpłatności wprowadzone Uchwałą nr XV/103/19 Rady Miejskiej w Tucholi z dnia 22 listopada 2019 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia (Dz. U. Woj. Kuj.-Pom. z 2019r., poz. 6314) i wynoszą od 50% do 100% kosztów pobytu w schronisku. W 2023 r. odpłatność za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych ponosiło 8 osób, a łączna kwota tej odpłatności wyniosła 32 513,45 zł (5 osób wносиło odpłatność w wysokości 30% swojego dochodu, 3 osoby wносиły odpłatność zgodnie z uchwałą w udziale 70%, 100%, 100% swojego dochodu).

Tabela nr 19

Zestawienie danych dotyczących pobytu osób bezdomnych w schroniskach w latach 2022 - 2023

Rok	Osoby przebywające w ośrodku wsparcia	Koszt pobytu ogółem	w tym koszty pobytu osób pokrywane przez osoby przebywające w schronisku
2022	11	50 170,00 zł	25 523,89 zł
2023	13	65 499,00 zł	32 513,45 zł

Źródło: opracowanie własne Ośrodka

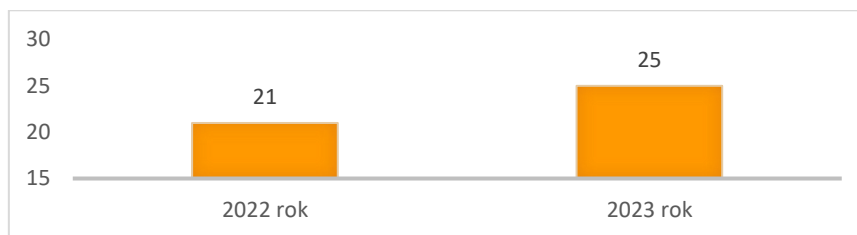
Z doświadczeń pracowników Ośrodka oraz z diagnozy środowiska wynika, że bezdomność występująca w naszej gminie to w głównej mierze tzw. bezdomność z wyboru, która jest przejawem patologii indywidualnej przez odrzucenie powszechnie respektowanych wzorów obyczajowych, co zbiega się z zaburzeniami psychicznymi, zdrowotnymi, w tym związanymi z uzależnieniami oraz brakiem oparcia i pomocy ze strony rodziny.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w tut. Ośrodku zawierają z osobami bezdomnymi kontrakty socjalne, które w zapisach uwzględniają sytuację osoby bezdomnej oraz zapewniają wsparcie osobie, która je podpisała. Działania spisane w kontraktach socjalnych mają na celu poprawę sytuacji zdrowotnej osoby bezdomnej, często uzyskanie stopnia niepełnosprawności, pomoc mieszkaniową, pomoc socjalną i finansową.

Z problemem bezdomności w roku 2023 r. borykało się 25 osób pochodzących z terenu gminy Tuchola i z tego powodu korzystało z pomocy społecznej w innej formie niż schronienie (np. zasiłki celowe, zasiłki okresowe i inne).

Wykres nr 3

Liczba rodzin/osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności w latach 2022 -2023

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

- k) **sprawienie pogrzebu** – to zadanie gminy obejmujące pochówek osób samotnych, zmarłych na terenie Gminy Tuchola. Sprawienie pogrzebu powinno się odbyć zgodnie z wyznaniem zmarłego, a jeśli tożsamość zmarłego nie jest znana, w sposób zwyczajowo przyjęty na terenie Gminy, w obrządku rzymsko-katolickim.

Podstawę prawną sprawienia pogrzebu reguluje ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych oraz Uchwała nr XXXIII/232/17 Rady Miejskiej w Tucholi z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie ustalenia pogrzebu przez Gminę Tuchola. Postępowanie nie podlega opłatom. W przypadku pokrycia kosztów pogrzebu przez gminę poniesione wydatki podlegają zwrotowi z masy spadkowej.

W 2023 r. sprawiono pogrzebu dla 1 osoby zmarłej na terenie gminy Tuchola. Na ten cel wydatkowano kwotę 3 621,00 zł, została ona zwrócona przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych na wniosek Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Tucholi.

- l) **funkcjonowanie Dziennego Domu „Senior+”** – w strukturze Ośrodka Pomocy Społecznej w 2023r.

1. Działania merytoryczne podejmowane w ramach funkcjonowania Domu:

- a) spotkania z psychologiem o tematyce dostosowanej do zainteresowań oraz upodobań uczestników
- b) indywidualne spotkania z psychologiem dla osób zainteresowanych,
- c) obchody ważnych świąt i wydarzeń:
 - obchody Dnia Kobiet,
 - obchody Mikołajek,
 - obchody Bożego Narodzenia,
 - obchody Sylwestra,
- d) zajęcia warsztatowe (kulinarne):
 - przygotowanie przekąsek na zajęcia,
 - przygotowanie ciast.
- e) zajęcia manualne:
 - przygotowanie ozdób do Sali,
 - wycinanie,
 - przygotowanie stroików Bożonarodzeniowych,
 - przygotowanie kartek Bożonarodzeniowych,
 - wykonywanie papierowych gwiazd,
 - strojenie świąteczne Dziennego Domu,
 - strojenie choinki,
 - kolorowanie,
- f) zajęcia poza siedzibą Dziennego Domu:
 - wyjście do TOK na spektakl „Opowieść wigilijna”,

- uczestnictwo w Dniach Borów Tucholskich,
- wyjście na lody do bistro „Zakryś”,
- g) prowadzone zajęcia usprawniające pamięć:
 - gra w „państwa-miasta”,
 - kalambury,
 - gra „kim jestem”,
 - rozwiązywanie łamigłówek i krzyżówek,
 - gra „pytaki”,
 - gra młynek,
 - gra w warcaby,
 - gra w „Tysiąca”
 - gra „lis i myśliwi”
- h) zajęcia edukacyjne:
 - zajęcia o depresji,
 - zajęcia o odpowiedniej segregacji odpadów, o ekologii.
- i) spotkania:
 - spotkanie z opiekunkami zatrudnionymi w OPS Tuchola
- j) zajęcia ruchowe:
 - dobrowolne korzystanie przez uczestników Dziennego Domu z fotela masującego znajdującego się w Sali do rehabilitacji,
 - spacer.
- 2. Najwyższe miesięczne frekwencje w roku 2023r.:
 - styczeń 2023r.: dnia 24.01.2023r. 7 osób obecnych na 15 zapisanych,
 - luty 2023r.: dnia 07.02.2023r., 6 osób obecnych na 15 zapisanych,
 - marzec 2023r.: dnia 08.03.2023r. 8 osób obecnych na 15 zapisanych,
 - kwiecień 2023r.: dnia 28.04.2023r. 5 osób obecnych na 15 zapisanych,
 - maj 2023r.: dnia 18.05.2023r., 6 osób obecnych na 15 zapisanych,
 - czerwiec 2023r.: dnia 07.06.2023r. 7 osób obecnych na 15 zapisanych,
 - lipiec 2023r.: dnia 07.07.2023r., 6 osób obecnych na 15 zapisanych,
 - sierpień 2023r.: dnia 14.08.2023r. 7 osób obecnych na 15 zapisanych,
 - wrzesień 2023r.: dnia 18.09.2023r. 6 osób obecnych na 15 zapisanych,
 - październik 2023r.: dnia 25.10.2023r., 6 osób obecnych na 15 zapisanych,
 - listopad 2023r.: dnia 29.11.2023r. 7 osób obecnych na 15 zapisanych,
 - grudzień 2023r.: dnia 11.12.2023r. 6 osób obecnych na 15 zapisanych.

2.3. Funkcja i zadania pracowników Działu Pomocy Środowiskowej

W celu realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Tucholi funkcjonuje Dział Pomocy Środowiskowej składający się z dwóch Zespołów oraz jednego stanowiska:

- ✓ Stanowiska do spraw pierwszego kontaktu (1 osoba);
- ✓ Zespołu Pomocy Społecznej realizujący zadania z zakresu spraw świadczeń przyznawanych decyzją oraz spraw pracy socjalnej i usług społecznych składający się z 2 koordynatorów, 10 pracowników socjalnych, psychologa, 3 asystentów rodzinny i 5 opiekunek.
- ✓ Zespołu do spraw realizacji świadczeń, analiz i sprawozdawczości składającego się z kierownika oraz 3 pracowników administracji, z czego 1 z nich jest w ½ etatu pracownikiem socjalnym,

Zarówno wyżej wskazane stanowisko jak i każdy z Zespołów ma przypisane zadania do realizacji i tak głównym zadaniem:

- a) pracownika pierwszego kontaktu jest udzielanie informacji w sprawach pomocy społecznej, przyjmowanie osób zgłaszających się po raz pierwszy do OPS, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych, prowadzenie pracy socjalnej;
- b) pracowników Zespołu Pomocy Społecznej jest przyznawanie świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych, prowadzenie pracy socjalnej, w tym pogłębionej (takiej, która charakteryzować może długotrwałość, podejście interdyscyplinarne, konieczność udzielenia poradnictwa specjalistycznego, przyznawanie świadczeń niepieniężnych). W Zespole tym jest również organizowana pomoc w formie asystentury rodziny oraz świadczenia usług opiekuńczych w środowisku;
- c) pracowników Zespołu do spraw realizacji świadczeń, analiz i sprawozdawczości jest przygotowywanie decyzji administracyjnych, monitorowanie i rozliczanie wykorzystania świadczeń, zbieranie wszelakich danych i ich analiza, dokonywanie sprawozdań. W Zespole tym realizuje się również zadania z zakresu prowadzenia spraw związanych z pobytem osób w domu pomocy społecznej (w tym praca socjalna) oraz z techniczną organizacją usług opiekuńczych (rozliczanie, tworzenie harmonogramów pracy opiekunek itp.).

Wynikiem pracy pracowników tego Działu jest wielość podejmowanych działań na rzecz mieszkańców gminy. Poniższa tabela obrazuje policzalny wycinek ich pracy, natomiast niżej jest prezentowana kwestia związana z działaniami w zakresie pracy socjalnej – pracy, którą można „ubrać” w liczby, lecz z uwagi na złożoność problemów, czas jej trwania, konieczność zaangażowania innych specjalistów nie oddadzą one zaangażowania, wiedzy i doświadczenia w jej świadczenie przez specjalistów Działu.

Tabela nr 20

Wybrane wskaźniki obrazujące pracę pracowników w 2023 roku

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1	Liczba wniosków o przyznanie pomocy (finansowej, usługowej, rzeczowej)	1 120
2	Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych	1 088
3	Liczba przeprowadzonych wywiadów alimentacyjnych	61
5	Liczba przeprowadzonych postępowań i wywiadów na potrzeby Działu Świadczeń Rodzinnych tut. OPS i innych (dot. specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia wychowawczego 500+, świadczenia pielęgnacyjnego)	60
6	Opiniowanie na potrzeby instytucji zewnętrznych realizujących zadanie z pomocy społecznej w tym przeprowadzenie wywiadów oraz sporządzanie analiz i opinii	25
7	Współdziałanie z innymi instytucjami (informowanie, udzielanie odpowiedzi itp.) (liczba pism)	37
8	Liczba wydanych skierowań w ramach realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020.	296

9	Liczba przygotowanych list wypłat świadczeń opisanych w podrozdziale 2.2 sprawozdania	282
10	Liczba przygotowanych dokumentów rozliczeniowych świadczeń opisanych w podrozdziale 2.2 sprawozdania	434
11	Liczba sprawozdań z zakresu pomocy społecznej (miesięcznych, kwartalnych, półrocznych, rocznych, jednorazowych) przekazanych za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej	236
12	Liczba wystawionych zaświadczeń dla osób korzystających z pomocy społecznej	36

Źródło: analiza własna oraz na podstawie danych z programu STD POMOST

Wspólnym mianownikiem Zespołu Pomocy Społecznej i Stanowiska pierwszego kontaktu w Dziale Pomocy Środowiskowej jest prowadzenie pracy socjalnej. Poprzedzona ona jest szczegółowym rozeznaniem sytuacji osoby i rodziny zwracającej się o pomoc lub wymagającej pomocy, najczęściej na podstawie wywiadu środowiskowego. Głównie stosowaną metodą pracy była metoda indywidualnego przypadku. Celem prowadzonej pracy socjalnej jest zmiana albo utrzymanie (zapobieganie pogorszeniu się) sytuacji danej osoby lub jej funkcjonowania. Prowadzenie pracy socjalnej ma na celu również poprawę warunków środowiskowych: fizycznych (np. warunki mieszkaniowe) lub społecznych. W 2023 r. realizacja pracy socjalnej miała miejsce 3 164 razy.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Tucholi praca socjalna prowadzona jest z zasady w dwojaki sposób:

- 1) w związku z ubieganiem się przez osoby/rodziny o świadczenia z pomocy społecznej.
Okres świadczenia pracy socjalnej można określić jako krótki, jednak z uwagi na to, że niektóre świadczenia są przyznawane nawet na czas nieokreślony (np. zasiłek stały) jej realizacja przybiera formę pracy ciągłej.

Najczęstsze formy pracy socjalnej świadczone w tym przypadku to:

- a. informowanie o przysługujących świadczeniach z pomocy społecznej, o możliwości ubiegania się o inne świadczenia: np. dodatek mieszkaniowy, świadczenia rodzinne, świadczenia w związku z niepełnosprawnością (ustalenie stopnia niepełnosprawności, uzyskanie świadczenia pielęgnacyjnego, zasiłku pielęgnacyjnego, świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, tzw. 500+, związane z alimentacją na rzecz dzieci (fundusz alimentacyjny, ich egzekucja), ustalenie prawa do emerytury, renty z ZUS i KRUS;
- b. działania na rzecz osoby/rodziny w postaci: współpracy z rodziną klienta, zamawiania wizyt lekarskich, wzywania pogotowia w sytuacji zagrożenia życia, pomocy w zakupie niezbędnych leków, odzieży, ubrania, pomocy w wypełnianiu druków i wniosków do innych instytucji, wyrobieniu dokumentów (np. dowodu osobistego), przekazywanie paczek żywnościowych, wydawanie skierowań na pomoc żywnościową FEAD,
- c. przedstawianie oferty Ośrodka i warunków z niej korzystania (np. pomoc w formie asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością, opaski bezpieczeństwa wraz z całodobową teleopieką na odległość, pomocy psychologicznej, w tym umawianie wizyt, możliwości skorzystania z asystentury rodzinnej);
- d. motywowanie: do podjęcia pracy (w tym podpisywanie kontraktów socjalnych), do podjęcia terapii leczenia z choroby alkoholowej (w tym kierowanie wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tucholi),

motywowanie osób bezdomnych do skorzystania z oferty schroniska dla osób bezdomnych;

- e. współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze pomocy społecznej na rzecz osoby/rodziny: np. innymi Ośrodkami Pomocy Społecznej na terenie całego kraju, z placówkami oświatowymi, Środowiskowym Domem Samopomocy w Tucholi, Powiatowym Urzędem Pracy w Tucholi, Zespołem Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Tucholi, Spółdzielnią Socjalną „Progres”;

Rozeznanie sytuacji rodzinnej osób korzystających z pomocy społecznej niejednokrotnie powoduje przekazywanie informacji o konieczności objęcia osoby/rodziny pogłębioną pracą socjalną.

2) w związku z sytuacją kryzysową osoby lub w rodzinie wymagającą wsparcia w postaci pracy socjalnej.

Działania Zespołu w większości inicjowane są poprzez zgłoszenia zewnętrzne (od osób zainteresowanych, instytucji oraz zgłoszenia anonimowe), a także te, o których wspomniano wyżej tj. wynikają z rozeznawania sytuacji osób ubiegających się o świadczenia z pomocy społecznej.

W ramach prowadzonej pracy socjalnej pracownicy socjalni Zespołu wykonują następujące zadania:

a. w zakresie bezdomności:

- monitorują sytuację osób bezdomnych poprzez wizyty wspólnie z dzielnicowymi Komendy Powiatowej Policji w Tucholi w miejscach gromadzenia się bezdomnych,
- motywują osoby bezdomne do podjęcia działań w kierunku wyjścia z bezdomności i zmiany trybu życia,
- informują o możliwościach uzyskania wsparcia zgodnie z ustawą o pomocy społecznej,
- kierują osoby bezdomne do schroniska,
- w okresie zimowym dostarczają ciepłe napoje i niezbędną ciepłą odzież,
- współpracują z KPP w Tucholi w zakresie udzielania pomocy osobom bezdomnym,
- współpracują z pracownikami schroniska i innych ośrodków pomocy społecznej w zakresie potrzeb podopiecznych;

b. w zakresie pracy asystenta rodziny i pracy z rodzinami:

- monitorują sytuację rodzin w kwestii pełnienia właściwych funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- współpracują z kuratorami sądowymi i społecznymi na rzecz rodzin,
- sporządzają pisma do sądu rodzinnego lub innych instytucji działających w obszarze pomocy rodzinie,
- kierują osoby do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tucholi,
- prowadzą procedurę „Niebieskie Karty”,
- weryfikują zgłoszenia dotyczące nieprawidłowości w rodzinach (zgłoszenia anonimowe i instytucjonalne),
- współpracują z Bankiem Żywności w Chojnicach oraz lokalnymi podmiotami w zakresie dostarczania produktów żywnościowych,
- udzielają pomocy informacyjnej na temat możliwości skorzystania z dostępnych

form wsparcia na terenie gminy Tuchola,

- kierują do specjalistów z zakresu prawa rodzinnego i wsparcia psychologicznego,
- uczestniczą w ocenach okresowych sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- sporządzają też opinie dla innych instytucji na temat funkcjonowania rodzin, w tym biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- kierują do udziału dzieci w koloniach letnich,
- kierują dzieci do udziału w świetlicy socjoterapeutycznej i zorganizowanych wyjazdów plenerowych organizowanych przez organizacje pozarządowe,
- wskazują rodziny z dziećmi, które otrzymują świąteczny posiłek wigilijny od lokalnych przedsiębiorców;

c. w zakresie pracy z osobami niepełnosprawnymi i starszymi:

- monitorują realizację usług opiekuńczych oraz asystencji osobistej poprzez wizyty w środowiskach oraz kontakt telefoniczny,
- prowadzą dokumentację związaną z programem Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej,
- kwalifikowali seniorów do pomocy formie opasek bezpieczeństwa i całodobowej opieki na odległość,
- współpracują z Bankiem Żywności w Chojnicach i lokalnymi podmiotami w zakresie dystrybucji produktów żywnościowych,
- wskazują (po wcześniejszym rozeznaniu sytuacji) rodziny i osoby do udzielenia pomocy w formie paczek świątecznych lub innych akcji pomocowych,
- współpracują z placówkami medycznymi w zakresie udzielania pomocy osobom potrzebującym,
- weryfikują sytuację osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych po zgłoszeniach zewnętrznych (anonimowych i instytucjonalnych),
- współpracują i nawiązują relacje z rodzinami zamieszkałymi poza Tucholą w zakresie zaopiekowania osób zależnych,
- rozpowszechniają informacje na temat dostępnych na terenie gminy możliwości skorzystania z pomocy (np. prawnej, opiekuńczej, psychologicznej, materialnej, itp.),
- pomagają w wypełnianiu dokumentów niezbędnych do uzyskania świadczeń, orzeczeń, itp.,
- przekazywali opaski bezpieczeństwa dla osób samotnych,
- uczestniczą w przeglądzie twórczości osób niepełnosprawnych.

W ramach pracy socjalnej pracownicy socjalni Ośrodka realizują również zadania polegające na występowaniu do sądów z wnioskiem o wgląd w sytuację rodzinno - wychowawczą i o zajęcie stanowiska wobec opieki nad małoletnim dzieckiem. W 2023 roku wystąpiono 11 razy do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny oraz małoletnich dzieci.

Pracownicy socjalni w 2023 roku wystąpili do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tucholi z 10 wnioskami o podjęcie stosowanych działań wobec osób nadużywających alkoholu.

Pracownicy Działu realizując zadania z zakresu pomocy społecznej w celu udzielenia efektywnego wsparcia w 2023 roku:

- ✓ wzorem lat ubiegłych wytypowali grupę dzieci, z rodzin objętych wsparciem by skorzystali z letniego wypoczynku. Pomocą objęto 7 dzieci,
- ✓ zorganizowali „Paczkę świąteczną” dla 160 osób starszych, samotnych, chorych i niepełnosprawnych. Paczka składała się z konserwy rybnej, pasztetu, mielonki

wieprzowej, barszczu instant, dania obiadowego, dżemu, kawy, herbaty, pierników, czekolady, ptasiego mleczka, soku pomarańczowego. W grudniu 2023 r. pracownicy Ośrodka dostarczali te paczki do miejsc zamieszkania wytypowanych osób,

- ✓ typowali rodziny do objęcia pomocą terapeutyczną przez organizacje pozarządowe. W 2023 r. wskazano 5 dzieci z rodzin objętych asystenturą rodziny do udziału w zajęciach. Zajęcia prowadziła Spółdzielnia Socjalna „Progres” w Tucholi,
- ✓ kwalifikowali rodziny do Szlachetnej Paczki. Wskazano 5 rodzin.

W ramach działań poradnictwa specjalistycznego udzielono 225 porad psychologicznych. Poradnictwo specjalistyczne prowadzone było dla rodzin/osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi oraz dla młodzieży. Obejmowało ono diagnozowanie problemów osób/rodzin, ich zasobów i barier oraz udzielanie specjalistycznego wsparcia. Z tej formy pomocy w minionym roku skorzystało 60 rodzin (tj. 139 osób w tych rodzinach). Psycholog zatrudniony w Ośrodku służył również wsparciem pracownikom socjalnym i asystentom rodziny podczas wykonywania przez nich obowiązków służbowych.

Tabela nr 21

Zestawienie danych dotyczących udzielonego poradnictwa specjalistycznego – pomocy psychologicznej

Rok	Liczba rodzin objętych pomocą	Liczba osób w rodzinach	liczba udzielonych porad
2022	68	169	314
2023	60	139	225

Źródło: opracowanie własne Ośrodka

3. Realizacja zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Podstawa prawna realizacji w/wym zadań to: ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177),

a) Asystentura rodzinna

Asystentura rodziny jest formą wsparcia rodzin, które nieprawidłowo realizują funkcję opiekuńczo – wychowawczą wobec dzieci, przeżywają różne kryzysy. Jeden asystent rodziny nie może mieć więcej niż 15 rodzin w tym samym czasie i w tym jest też monitoring rodzin po zakończeniu współpracy.

Współpracę z zasady rozpoczyna się po uzyskaniu zgody rodziny lub na jej wniosek, ale także w sytuacji, gdy Sąd zobowiązuje rodzinę do współpracy z asystentem rodziny. Bez względu na formę rozpoczęcia asystentury, zadania są takie same, ale działania są dopasowane adekwatnie do potrzeb rodziny.

Asystent rodziny podejmując współpracę diagnozuje sytuację rodziny – jej zasoby i potrzeby. Wspólnie z rodziną oraz pracownikiem socjalnym jest opracowywany plan pracy na 6 m-cy; może być częściej. Następnie jest on aktualizowany lub kończy się współpraca.

Problemy rodzin najczęściej wynikają z niskich kompetencji rodzicielskich i społecznych, których przyczyną z kolei jest dziedziczenie „biedy”, brak lub słabe wykształcenie, powielanie nieprawidłowych wzorców funkcjonowania z rodzin pochodzenia, wzrastanie w placówkach

opiekuńczo – wychowawczych, uzależnienie od alkoholu, bezrobocie, zaburzenia psychiczne, w tym niepełnosprawność intelektualna. W takich rodzinach asystentura jest realizowana znacznie dłużej, a czasami nawet kilka lat i wiąże się to także z decyzją Sądu. Natomiast ten rodzaj wsparcia jest też stosowany w rodzinach przeżywających kryzys z powodu rozpadu rodziny lub trudności w wychowaniu dzieci i wtedy jest znacznie krótszy czas współpracy.

Zadaniem i celem asystentury jest dobro dzieci, dla których optymalnym środowiskiem wychowawczym jest rodzina. Asystent wspomaga rodziców, aby poradzi sobie z opieką i wychowaniem dzieci i stworzyli warunki do prawidłowego zaspokajania potrzeb dzieci. W sytuacji, gdy dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, pracuje razem z rodziną nad tym, aby mogły one wrócić do domu i to jest bardzo trudne, ale się udaje.

Metodami pracy asystenta jest pedagogizacja rodziców poprzez rozmowy na temat potrzeb rozwojowych dzieci i właściwych sposobów ich zaspokajania. Ponadto prowadzi się rozmowy wspierające, poradnictwo w zakresie możliwości korzystania z różnych form pomocy specjalistycznej i terapeutycznej oraz diagnostycznej. Asystent jest osobą, która podpowiada, doradza i koordynuje działania rodziny z innymi instytucjami pomocowymi, do których należy Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Centrum Wsparcia Rodziny, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, placówki oświatowe (szkoły i Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna), placówki medyczne o różnym stopniu referencyjności, ale też instytucje pozarządowe takie jak Caritas, stowarzyszenia.

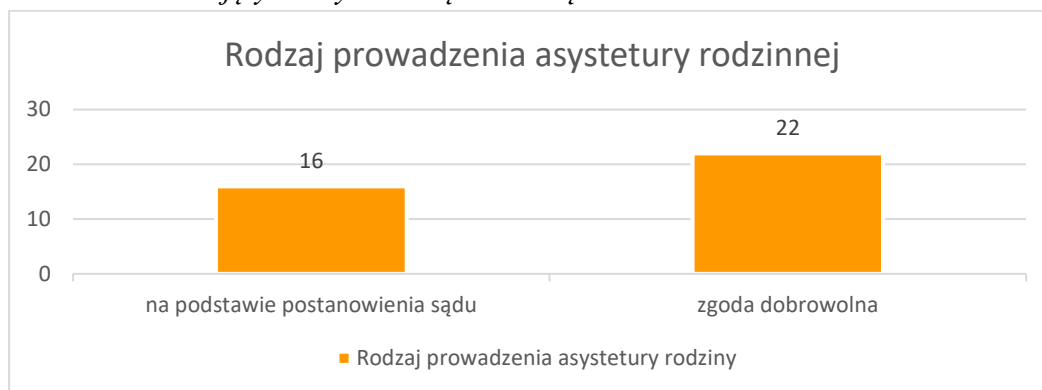
Najczęściej w rodzinach objętych asystenturą jest wiele problemów, a wśród nich alkoholizm, zaniedbanie, przemoc, złe warunki mieszkaniowe, niezaradność życiowa oraz problemy w wykonywaniu władzy rodzicielskiej wynikające z rozpadu a następnie rekonstrukcji rodziny, w których rodzą się kolejne dzieci i zdarza się, że nie są one równo traktowane przez swoich opiekunów. Sytuacja dzieci w rodzinach, które pochodzą z różnych związków jest szczególnie, ponieważ dochodzi tam do zaniedbań w sferze emocjonalnej, a czasami też przemocy.

Asystent pracuje na wielu poziomach i wielu obszarach jednocześnie i zawsze też korzysta z wsparcia innych specjalistów. Cele ogólne takie jak prawidłowa realizacja funkcji opiekuńczo wychowawczej wobec dzieci są osiągane poprzez cele szczegółowe do których między innymi należą: uzyskanie wsparcia materialnego w tym produktów żywnościowych, poprawa warunków mieszkaniowych poprzez dostosowanie lokalu w sposób adekwatny do potrzeb lub działania na rzecz uzyskania go z zasobów miasta, aktywne szukanie pracy i jej podjęcie, leczenie odwykowe, terapie rodzinne, psychoterapię, poradnictwo w zakresie zarządzania gospodarstwem domowym i budżetem, omawianie i modelowanie właściwych metod wychowawczych, a także różnych form wspomagania rozwoju dzieci oraz wskazywanie właściwego stylu życia i organizacji czasu wolnego. Asystent też pomaga w załatwianiu spraw urzędowych, pisaniu pism, wniosków, wypełnianiu dokumentów.

Zaangażowanie rodziny jest drogą do jej sukcesu, czyli zmiany postaw rodzicielskich i stworzenie adekwatnych dla dzieci warunków do rozwoju. Praca z rodziną kończy się z różnych powodów, ale najbardziej oczekiwanym jest osiągnięcie celów.

Wykres nr 4

Liczba rodzin objętych asystenturą rodzinną

Źródło: analiza własna

W rodzinach objętych pomocą w formie asystentury rodzinnej było 85 dzieci. W 2023 roku zakończono pracę z 11 rodzinami - powodem zakończenia asystentury w 3 przypadkach było osiągnięcie celów, w 2 zaprzestania współpracy przez rodzinę (w tym zmiana miejsca zamieszkania) z oraz w 6 przypadkach ze względu na zmianę metody pracy.

b) Piecza zastępcza

Zgodnie z art. 191 ust. 8 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi zobowiązany jest do ponoszenia części wydatków ze względu na umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej albo w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W 2023 roku do Ośrodka Pomocy Społecznej w Tucholi wpłynęło 9 nowych informacji o umieszczeniu 12 dzieci w pieczy zastępczej.

Łączna liczba dzieci, pochodzących z terenu gminy Tuchola, przebywających w 2023 r. w pieczy zastępczej wynosiła 76 dzieci. Okresu ich pobytu w różnych formach pieczy zastępczej ze względu na % udział w ponoszeniu odpłatności przedstawiał się następująco*:

- ✓ w pierwszym roku pobytu – 28 dzieci, gdzie gmina ponosiła koszty w wysokości 10% pobytu;
- ✓ w drugim roku pobytu – 6 dzieci, gdzie gmina ponosiła koszty w wysokości 30% pobytu;
- ✓ od trzeciego roku pobytu i dalej – 42 dzieci, gdzie gmina ponosiła koszty w wysokości 50% pobytu,

W 2023 r. wsparciem tym zostało objętych 76 dzieci (w 2022 r. – 59, wcześniej odpowiednio: w 2021 r. – 58, w 2020 r. - 45). Na dzień 31.12.2023 r. wydano kwotę 807 232,87 zł, w 2022 r. – 514.999,41 zł.

*stan na 31.12.2023 r.

4. Uprawnienie do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej, finansowanych z budżetu państwa

Podstawa prawna realizacji w/wym zadania: ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 146),

Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi w 2023 r. wydawał decyzje na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz upoważnienia Dyrektora Ośrodka, wydanego przez Burmistrza Tucholi nr OR.0052.16.2022.JG z dnia 31 stycznia 2022 r. w zakresie załatwiania spraw i wydawania w imieniu Burmistrza Tucholi decyzji dotyczących potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej.

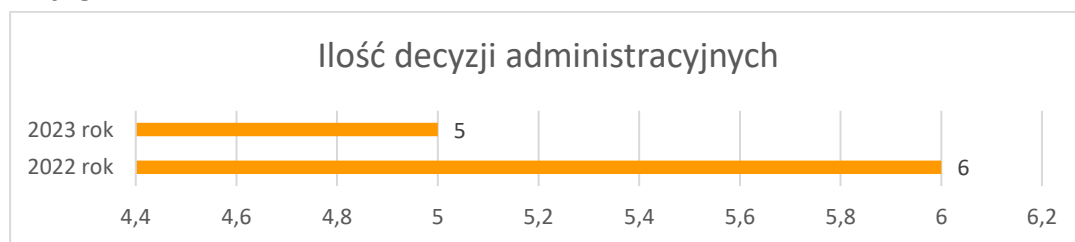
Z potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie ww. ustawy na okres 90 dni mogą korzystać:

- osoby nieubezpieczone,
- osoby posiadające obywatelstwo polskie,
- osoby posiadające miejsce zamieszkania na terytorium RP,
- osoby, które spełniają kryterium dochodowe obowiązujące w pomocy społecznej, co do których nie stwierdzono dysproporcji pomiędzy dochodem a rzeczywistą sytuacją majątkową.

W 2023 r. w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej rozpatrzono 10 wniosków, na podstawie których wydano 5 decyzji administracyjnych potwierdzających uprawnienie, 4 postępowania zostały umorzone, 1 wniosek został wycofany.

Wykres nr 5

Ilość osób objętych pomocą w formie „zgłoszenia do ubezpieczenia zdrowotnego” w latach 2022 – 2023

Źródło: Opracowanie własne Ośrodka.

Wydanie przedmiotowej decyzji poprzedza postępowanie analogiczne jak w przypadku przyznawania świadczeń z pomocy społecznej, a więc niezbędne jest przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego. W wyniku tego wywiadu ustala się, czy dana osoba spełnia wymogi ustawowe i czy możliwe jest potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Pomoc ta przysługuje tylko osobom, które nie przekraczają kryterium dochodowego (albo 776,00 zł dla osoby samotnie gospodarującej, albo 600,00 zł dla osoby w rodzinie).

5. Wsparcie rodzin w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

Podstawa prawna realizacji w/wym zadań to:

- ✓ ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 424),
- ✓ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 06 września 2023 rok w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r., poz. 1870).

W 2023 r. w związku z nowelizacją przedmiotowej ustawy począwszy od nazewnictwa (było: przemoc w rodzinie, jest: przemoc domowa, było: grupa robocza, jest: grupa diagnostyczno – pomocowa), poprzez definicje: przemocy domowej i jej form, osoby doznającej przemocy domowej i osoby stosującej przemoc domową, po zmiany w organizowaniu pomocy osobom /

rodzinom dotkniętym tym zjawiskiem dokonano szeregu działań dostosowujących się do obowiązującego prawa:

- ✓ w czerwcu 2023 r. na podstawie uchwały nr LXV/444/23 Rady Miejskiej w Tucholi ustalono tryb i sposób powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Tuchola,
- ✓ w sierpniu 2023 r. zwrócono się do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, zespołu kuratorskiej służby sądowej, prokuratury z prośbą o wytypowanie przedstawicieli do udziału w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego. Żadna instytucja, organizacja nie odmówiła współpracy,
- ✓ we wrześniu 2023 r. z instytucjami, które wytypowały przedstawicieli do pracy w Zespole Interdyscyplinarnym Burmistrz Tucholi zawarł porozumienia o współpracy,
- ✓ na podstawie w/wym porozumień Zarządzeniem nr 120.119.2023 Burmistrza Tucholi z dnia 8 września 2023 r. został powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Tuchola składający się z:
 - 1 przedstawiciela Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi,
 - 1 przedstawiciela Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Tucholi,
 - 1 przedstawiciela Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tucholi,
 - 2 przedstawicieli Komendy Powiatowej Policji w Tucholi,
 - 1 przedstawiciela Szkoły Podstawowej nr 1 w Tucholi,
 - 1 przedstawiciela Szkoły Podstawowej nr 2 w Tucholi,
 - 1 przedstawiciela Szkoły Podstawowej nr 3 w Tucholi,
 - 1 przedstawiciela Szkoły Podstawowej nr 5 w Tucholi,
 - 2 przedstawicieli Szpitala Tucholskiego w Tucholi,
 - 1 przedstawiciela Miejskiego Centrum Lekarskiego w Tucholi,
 - 1 przedstawiciela Tucholskiego Stowarzyszenia „Jak w rodzinie”,
 - 1 przedstawiciela Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Tucholi,
 - 2 przedstawicieli Prokuratury Rejonowej w Tucholi,
 - 3 przedstawicieli Ośrodka Pomocy Społecznej w Tucholi.

W toku funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego zmniejszył się on o dwie osoby, ale nadal wszystkie w/wym instytucje mają w nim swoich przedstawicieli.

W 2023 r. Zespół Interdyscyplinarny zajmował się 58 procedurami „Niebieskie Karty”, z czego:

- 8 procedur „Niebieskie Karty” było kontynuowanych z roku ubiegłego,
- 50 procedur „Niebieskie Karty” rozpoczęto w roku sprawozdawczym, z tego:
 - ✓ na podstawie 17 formularzy Niebieska Karta A sporządzonych przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej,
 - ✓ na podstawie 18 formularzy Niebieska Karta A sporządzonych przez policję,
 - ✓ na podstawie 5 formularzy Niebieska karta A sporządzonych przez pracowników oświaty.

W 2023 r. odbyło się 5 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Tuchola. W roku sprawozdawczym odbyło się 105 spotkań grup diagnostyczno – pomocowych (wcześniej roboczych), w których za każdym razem uczestniczyli

pracownicy socjalni oraz dzielnicowi. W grupach brali również udział asystenci rodziny, pedagodzy szkół, psychologowie.

Z osobami doznającymi przemocy domowej sporządzono 49 formularzy Niebieskiej Karty C, które zawierają analizę sytuacji rodzinnej, a także indywidualny plan pomocy osobie. Z osobami stosującymi przemoc domową sporządzono 48 formularzy Niebieskiej Karty D.

W wyniku działań podejmowanych przez grupy diagnostyczno – pomocowe i Zespół skierowano 10 wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tucholi o podjęcie działań wobec osób nadużywających alkoholu.

W roku sprawozdawczym Zespół Interdyscyplinarny złożył 10 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa (art. 207 kk) do Prokuratury Rejonowej w Tucholi lub Policji oraz 11 wniosków do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dzieci w rodzinie w związku z przemocą domową.

Po wielu działaniach i wnikliwej analizie zebranej dokumentacji grupy diagnostyczno – pomocowe zakończyły procedury „Niebieskie Karty” w 34 przypadkach, o czym zgodnie z przepisami prawa informowały Zespół Interdyscyplinarny.

Zakończenie prowadzenia procedury nastąpiło, zgodnie z art. 9h ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej w:

- 33 przypadkach z powodu ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy domowej,
- 1 przypadku z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

W ramach realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Tuchola na lata 2023 – 2027 członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno - pomocowych uczestniczyli w następujących szkoleniach i konferencjach:

- b) „Przeciwdziałanie przemocy domowej po nowelizacji ustawy, procedura „Niebieskie Karty” i pozostałe zmiany w działaniach antyprzemocowych”;
- c) „Sposoby negocjacji i radzenia sobie z psychomanipulacją klientów”;
- d) „Dziecko jako ofiara i sprawca przemocy. Przemoc w szkole i placówkach oświatowych. Odebranie dziecka w trybie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej”;
- e) „Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej – rewolucyjne zmiany”;
- f) „Przemoc domowa – najnowsze zmiany w prawie”;
- g) „Szkolenie dla Zespołu Interdyscyplinarnego, GKRPA i osób zaangażowanych w działania na rzecz przeciwdziałania przemocy”;
- h) „Przemoc domowa – nowa perspektywa działań”;
- i) „Przeciwdziałanie przemocy domowej – interwencja, pomoc, profilaktyka”;
- j) „Jak rozpoznać sygnały przemocy w środowisku domowym wobec dzieci, osób dorosłych”;
- k) IX Powiatowa Interdyscyplinarna Konferencja „Widzimy, reagujemy, przeciwdziałamy”.

6. Pomoc materialna o charakterze socjalnym (stypendia i zasilki szkolne)

Stypendium szkolne o charakterze socjalnym jest przyznawane na podstawie:

- ✓ ustawy z dnia 7 września 1991 roku. o systemie oświaty (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 z późn. zm.),
- ✓ regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy Tuchola (uchwała nr LI/471/10 Rady Miejskiej w Tucholi z dnia 29 października 2010 r.).

Stypendia szkolne

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej wynikającej z niskich dochodów rodziny, w szczególności gdy w rodzinie występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe. Stypendium szkolne może być udzielane uczniom w formie:

- całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, w tym wyrównawczych, wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole w ramach planu nauczania, a także udziału w zajęciach edukacyjnych realizowanych poza szkołą,
- pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym w szczególności zakupu podręczników,
- w formie całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów związanych z pobieraniem nauki poza miejscem zamieszkania.

Łączna kwota wydatkowana na stypendia szkolne o charakterze socjalnym w 2023 r., wyniosła **175 299,56 zł**, z tego środki z budżetu państwa **157 769,60 zł**, natomiast środki własne Gminy to kwota **17 529,96 zł** (10 % całości zadania).

Wykres nr 6

Liczba uczniów uprawnionych do pobierania stypendium szkolnego w latach 2022 – 2023

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Analizując poniższe dane możemy zauważyć, że liczba świadczeniobiorców uprawnionych do pobierania stypendium szkolnego w 2023 roku wzrosła w stosunku do roku 2022 o 14 uczniów.

Tabela nr 22

Stypendia szkolne w roku 2023

Wyszczególnienie	rok szkolny 2022/2023 (pomoc od stycznia do czerwca 2023r.)	rok szkolny 2023/2024 (pomoc od września do grudnia 2023r.)
Liczba przyznanych stypendiów	76	99
z tego:		
szkoły podstawowe (bez specjalnych)	54	65
szkoły ponadpodstawowe (bez specjalnych)	22	32
szkoły specjalne oraz ośrodki, o których mowa w art. 2 ust. 7 ustawy prawo oświatowe	0	2
kolegia pracowników służb społecznych	0	0

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

W okresie od stycznia do czerwca 2023 r. (rok szkolny 2022/2023) oraz w okresie od września do grudnia 2023 r. (rok szkolny 2023/2024) kwota stypendium miała maksymalną wartość, tj. 248,00 zł miesięcznie (200% zasiłku rodzinnego dla dziecka powyżej 5 roku życia i do 18 roku życia), nie więcej niż 10 miesięcy w danym roku.

Warunkiem uzyskania stypendium szkolnego o charakterze socjalnym w 2023 r. było udokumentowanie i przedstawienie, za pomocą m.in. faktur, rachunków, kosztów poniesionych na cele edukacyjne. Świadczenie było wypłacane do wysokości poniesionych kosztów.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi, biorąc pod uwagę trudną sytuację finansową rodzin zakładał wykorzystanie przyznanego świadczenia poprzez realizację faktur, na podstawie dokonanego przelewu do wybranego przez świadczeniobiorcę sklepu. W 2023 roku z tej opcji skorzystało 7 rodzin (12 uczniów).

W 2023 r. pomocy w formie stypendium szkolnego o charakterze socjalnym odmówiono świadczenia 2 rodzinom (2 uczniom) z powodu nie spełnienia kryterium dochodowego określonego w ustawie.

Zasiłek szkolny

Zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego tj. zdarzenia nagłego, nieprzewidywalnego, niezależnego od wnioskodawcy, które wywoła przynajmniej przejściową trudną sytuację materialną rodziny ucznia. O zasiłek szkolny można ubiegać się w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od wystąpienia zdarzenia losowego uzasadniającego przyznanie świadczenia. Zasiłek szkolny może być przyznany w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym lub w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, raz lub kilka razy w roku, niezależnie od otrzymywanego stypendium szkolnego.

W 2023 r. wypłacono dla jednej rodziny jednorazową pomoc w formie zasiłku szkolnego, przyznaną z powodu zdarzenia losowego (śmierć rodzica) w maksymalnej kwocie 620,00 zł.

7. Dodatki mieszkaniowe

Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi realizuje zadania nałożone ustawą o dodatkach mieszkaniowych. Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez gminę, mającym na celu umożliwienie osobom o niskich dochodach pokrycie części kosztów utrzymania mieszkania. Taka forma pomocy dla osób, które przy wykorzystaniu własnych możliwości finansowych nie są w stanie pokryć obciążających ich kosztów związanych z zajmowaniem lokalu mieszkalnego, została wprowadzona Ustawą z dnia 2 lipca 1994 roku o najmie lokali i dodatkach mieszkaniowych.

Obecnie zasady i tryb przyznawania, ustalania wysokości i wypłacania dodatków mieszkaniowych regulują:

- ✓ ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1335);
- ✓ rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 26 kwietnia 2013 roku w sprawie sposobu przeprowadzania wywiadu środowiskowego, wzoru kwestionariusza wywiadu oraz oświadczenia o stanie majątkowym wnioskodawcy i innych członków gospodarstwa domowego, a także wzoru legitymacji pracownika upoważnionego do przeprowadzenia wywiadu (Dz. U. z 2013 r. poz. 589),

- ✓ uchwała Rady Miejskiej w Tucholi nr XXXV/257/21 z dnia 18 czerwca 2021 r. w sprawie obniżenia wysokości wskaźników procentowych mających wpływ na wysokość dodatku mieszkaniowego,

Wymogi formalne dla osób ubiegających się o prawo do dodatku mieszkaniowego to:

I. dodatek mieszkaniowy przysługuje:

- a) najemcom albo podnajemcom lokali mieszkalnych, **zamieszkujących w tych lokalach;**
- b) osobom mieszkającym w lokalach mieszkaniowych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego;
- c) osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych;
- d) innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem;
- e) osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo najem socjalny lokalu.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje w związku z zamieszkiwaniem w jednym lokalu mieszkalnym albo w związku z zajmowaniem jednego lokalu mieszkalnego.

Dodatek mieszkaniowy nie przysługuje osobom przebywającym w:

- domu pomocy społecznej,
- młodzieżowym schronisku wychowawczym,
- schronisku dla nieletnich,
- zakładzie poprawczym,
- zakładzie karnym, w szkole, w tym szkole wojskowej

– jeżeli instytucje te zapewniają nieodpłatne pełne całodobowe utrzymanie. Osób tych nie wlicza się do składu gospodarstwa domowego przedstawianego we wniosku o dodatek mieszkaniowy.

II. warunki przyznania pomocy w formie dodatku mieszkaniowego:

- a) dodatek mieszkaniowy przysługuje osobom, których średni miesięczny dochód przypadający na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku nie przekroczył w gospodarstwie:
 1. jednoosobowym – 40%,
 2. wieloosobowym – 30%
- przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, obowiązującego w dniu składania wniosku.

W 2023 r. kwota bazowa średniego miesięcznego dochodu wynosiła:

- ✓ do 08 lutego 2023 r. – 5 662,53 zł, z tego 30% to kwota 1 698,76 zł, a 40% to 2 265,01 zł;
- ✓ od 09 lutego 2023 r. – 6 346,15 zł, z tego 30% to kwota 1 903,85 zł, a 40% to 2 538,46 zł;
(obecnie od 09 lutego 2024 r.: 7 155,48 zł, z tego: 30% to kwota 2 146,64 zł, a 40% to 2 862,19 zł.

b) dochód, za który uważa się:

1. przychody podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych, pomniejszone o koszty uzyskania przychodu, należny podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenia społeczne niezaliczone do kosztów uzyskania przychodu oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne;
2. dochód z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne,

3. inne dochody (wskazane w art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych), m.in.:

- alimenty na rzecz dzieci,
 - dochody uzyskane z gospodarstwa rolnego,
 - dochody uzyskiwane za granicą Rzeczypospolitej Polskiej, pomniejszone odpowiednio o zapłacone za granicą Rzeczypospolitej Polskiej: podatek dochodowy oraz składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne i obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne,
 - zaliczkę alimentacyjną określoną w przepisach o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej,
 - świadczenia pieniężne wypłacane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów,
 - pomoc materialną o charakterze socjalnym określoną w art. 90c ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty oraz świadczenia, o których mowa w art. 86 ust. 1 pkt 1–3 i 5 oraz art. 212 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tzw. stypendia),
 - kwoty otrzymane na podstawie art. 27f ust. 8–10 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (zwrot podatku dochodowego),
 - świadczenie rodzicielskie,
 - zasiłek macierzyński, o którym mowa w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników,
 - stypendia dla bezrobotnych finansowane ze środków Unii Europejskiej,
 - przychody wolne od podatku, pomniejszone o składki na ubezpieczenia społeczne oraz składki na ubezpieczenia zdrowotne;
- Nie uwzględnia się dochodu osób, które przebywają w domu pomocy społecznej, młodzieżowym schronisku wychowawczym, schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym, zakładzie karnym, w szkole, w tym szkole wojskowej, osób, które wyprowadziły się z lokalu mieszkalnego albo zmarły przed dniem złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego.*

c) powierzchnia zajmowanego lokalu - przy ustalaniu powierzchni użytkowej lokalu bierze się pod uwagę wszystkie pomieszczenia takie jak: pokoje, kuchnie, spiżarnie, przedpokoje, alkowy, hole, korytarze, łazienki i inne pomieszczenia służące mieszkalnemu i gospodarczym potrzebom. Dodatek mieszkaniowy przysługuje, także w sytuacji gdy powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego przekracza jego normatywną powierzchnię, ale nie więcej niż o: 30 % albo 50 %.

Oznacza to, że odpowiednio do liczby osób w rodzinie powierzchnia lokalu nie może być większa niż dla:

 - 35m² – 45,50 m²

 - 40 m² – 52,00 m²

 - 45 m² – 58,50 m²

 - 55 m² – 71,50 m²

 - 65 m² – 84,50 m²

 - 70 m² – 91,00 m²

- jeśli w lokalu mieszka więcej niż 6 osób, dla każdej następnej osoby zwiększa się powierzchnię normatywną o 5 m²,

- jeśli w lokalu mieszka osoba niepełnosprawna poruszająca się na wózku, lub jej niepełnosprawność wymaga zamieszkania w odrębnym pokoju, wielkość powierzchni normatywnej zwiększa się o 15m² niezależnie od liczby członków gospodarstwa domowego.

Dodatek nie zostanie przyznany, jeśli na osobę lub rodzinę przypada więcej m² powierzchni lokalu niż wskazano wyżej.

III. wysokość dodatku mieszkaniowego uzależniona jest:

1/ od wysokości wydatków ponoszonych na utrzymanie mieszkania przypadających na normatywną powierzchnię użytkową zajmowanego lokalu **za miesiąc poprzedzający datę złożenia wniosku.**

Wydatkami, o których mowa powyżej są:

- czynsz,
- opłaty związane z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości w częściach przypadających na lokale mieszkalne w spółdzielni mieszkaniowej,
- zaliczki na koszty zarządu nieruchomością wspólną,
- odszkodowanie za zajmowanie lokalu bez tytułu prawnego,
- inne niż wymienione w w/w pkt opłaty za używanie lokalu mieszkalnego,
- opłaty za energię ciepłą, wodę, **ścieki, odpady i nieczystości ciekłe**,
- wydatek stanowiący podstawę obliczania ryczału na zakup opału.

Nie stanowią wydatków, wydatki poniesione z tytułu:

- ubezpieczeń,
- podatku od nieruchomości, opłat za wieczyste użytkowanie gruntów,
- rocznych opłat przekształceniowych (przekształcenie prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów),
- opłat za gaz przewodowy dostarczony do lokalu mieszkalnego (domu jednorodzinnego) na cele bytowe,
- energię elektryczną,
- usług kominiarskich,
- usług bankowych.

2/ od dochodów i liczby osób w gospodarstwie domowym (przez gospodarstwo domowe rozumie się gospodarstwo prowadzone przez osobę ubiegającą się o przyznanie dodatku mieszkaniowego, samodzielnie zajmującą lokal mieszkalny albo gospodarstwo prowadzone przez tę osobę wspólnie z małżonkiem i innymi osobami stale z nią zamieszkującymi i gospodarującymi, które swoje prawa do zamieszkiwania w lokalu wywodzą z prawa tej osoby. Do gospodarstwa domowego nie należy zaliczać osób, które nie zamieszkują w lokalu w miesiącu, w którym składany jest wniosek. Należy dodać, że nie ma znaczenia fakt zameldowania, lecz faktyczne zamieszkiwanie lokalu).

Dodatek mieszkaniowy przyznaje Burmistrz na wniosek osoby uprawnionej, w drodze decyzji administracyjnej na okres 6 miesięcy, licząc od pierwszego dnia miesiąca, następującego po dniu złożenia wniosku.

Przyznany dodatek mieszkaniowy wypłacany jest zarządcy domu lub osobie uprawnionej do pobierania należności za zajmowany lokal mieszkalny do 10 dnia każdego miesiąca. Wyjątkiem jest ryczałt za brak instalacji centralnego ogrzewania, ciepłej wody i gazu przewodowego, który może zostać wypłacony bezpośrednio do rąk wnioskodawcy.

Wysokość dodatku mieszkaniowego, łącznie z ryczałtem na zakup opału, nie może przekraczać, 50% wydatków przypadających na normatywną powierzchnię zajmowanego lokalu mieszkalnego lub 50% faktycznych wydatków ponoszonych za lokal mieszkalny, jeżeli powierzchnia tego lokalu jest mniejsza lub równa normatywnej powierzchni. Uregulowanie takie wprowadzono Uchwałą Rady Miejskiej w Tucholi nr XXXV/257/21 z dnia 18 czerwca 2021 r.

w sprawie obniżenia wysokości wskaźników procentowych mających wpływ na wysokość dodatku mieszkaniowego.

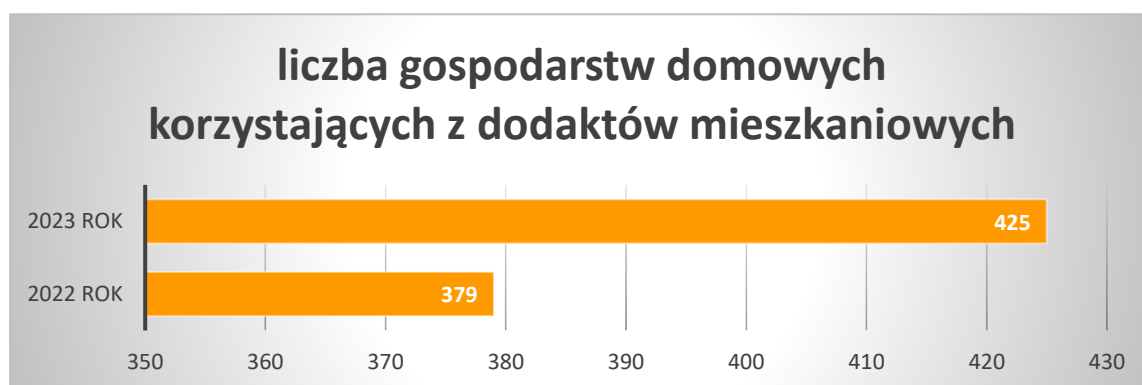
Ustawa o dodatkach mieszkaniowych reguluje także problematykę odmowy przyznania dodatku mieszkaniowego. Ma to miejsce w sytuacji, gdy w wyniku przeprowadzonego wywiadu środowiskowego wyjdą na jaw rażące dysproporcje między niskimi dochodami wykazanymi w złożonej do wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego deklaracji, a faktycznym stanem majątkowym wnioskodawcy lub wtedy kiedy faktyczna liczba osób wspólnie zamieszkujących i gospodarujących z wnioskodawcą jest mniejsza niż wskazana w deklaracji albo wtedy kiedy wnioskodawca nie wyrazi zgody na przeprowadzenie wywiadu. Dodatku mieszkaniowego nie przyznaje się, jeżeli jego kwota byłaby niższa niż 0,5% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej obowiązującego w dniu wydania decyzji (do 08 lutego 2023 r. – 28,31 zł, od 09 lutego 2023 r. – 31,73 zł).

Analiza wypłaconych świadczeń w postaci dodatku mieszkaniowego w 2023 r.

W 2023 r. przyjęto 714 wniosków o dodatek mieszkaniowy, tj. więcej o 83 niż w 2022 r. Łączna liczba wydanych decyzji w 2023 r. wyniosła 754 w tym: (przyznających – 696; odmownych - 16 innych - 42 (dotyczy m.in.: wstrzymania, wznowienia, uchylecia lub umorzenia decyzji). W 2023 roku z pomocy w formie dodatku mieszkaniowego skorzystało 425 gospodarstw domowych.

Wykres nr 7

Liczba gospodarstw domowych korzystających dodatku mieszkaniowego w latach 2022 – 2023

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Tabela nr 23

Liczba i kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w latach 2022-2023

Rok	Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych	Liczba wypłaconych dodatków
2022	905 229,77 zł	3 378
2023	1 339 669,56 zł	3 901

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi w 2023 roku na pomoc w formie dofinansowania w ramach dodatków mieszkaniowych wydał łącznie 1 339 669,56 zł. W stosunku do 2022 r. nastąpił wzrost wypłaconych świadczeń o kwotę 434 439,79 zł. Sytuacji takiej należy upatrywać m.in. w większej liczbie osób ubiegających się o to świadczenie, w zwiększonych kosztach ponoszenia utrzymania mieszkania (czynsz, media, energia cieplna), które w znaczący sposób wpływają na wysokość

dodatku mieszkaniowego oraz w zmianie sposobu obliczania dochodu rodziny ubiegającej się o świadczenie (np. nie jest wliczony dochód z prac dorywczych, pomoc rodziny). Zasadniczy jednak powód zwiększenia wydatków na ten cel związany jest ze wzrostem beneficjentów świadczenia (o 46 więcej w stosunku do roku ubiegłego).

Tabela nr 24

Dodatki mieszkaniowe z podziałem na użytkowników mieszkań w 2023 roku

Wyszczególnienie (użytkownicy mieszkań)		Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych
Ogółem		3 901	1 339 669,56 zł
z tego w zasobie	gminnym	1 180	353 637,74 zł
	spółdzielczym	1 296	519 798,96 zł
	wspólnot mieszkaniowych	395	127 373,67 zł
	prywatnym	1 030	338 859,19 zł
	innym	0	0,00 zł

Źródło: opracowanie własne Ośrodka

W 2023 roku przeprowadzono 75 wywiadów środowiskowych mających na celu zweryfikowanie zasadności przyznania świadczenia w postaci dodatku mieszkaniowego. W żadnym przypadku nie stwierdzono dysproporcji umożliwiającej wydanie decyzji odmowej z tego powodu.

W ramach dodatków mieszkaniowych do końca 2023 r. realizowane były takie zadanie jak „dodatek mieszkaniowy z mocą wsteczną”: aby uzyskać prawo do tego świadczenia należało:

- złożyć wniosek o dodatek mieszkaniowy z mocą wsteczną wyłącznie nie później niż po upływie 30 dni od dnia zakończenia obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, ogłoszonych z powodu COVID-19 (do 31 lipca 2023 r.);
- wskazać okres poprzedzający dzień złożenia tego wniosku jako okres objęty tym wnioskiem;
- wskazać okres poprzedzający dzień złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego jako okresu objętego tym wnioskiem poprzez złożenie klauzuli o jej podpisanie.

W 2023 r. z tej formy pomocy skorzystało 17 rodzin.

Powyższe świadczenie można było uzyskać w związku z okres stanu epidemii lub zagrożenia epidemiologicznego, ogłoszonych z powodu COVID 19 na podstawie ustawy z dnia 2 marca 2020r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

8. Dodatki energetyczne

Z uwagi na możliwość korzystania z innych form wsparcia – dodatku osłonowego świadczenie w 2023 r. na mocy stosownych ustaw nie było realizowane.

9. Karta Dużej Rodziny

Podstawę prawną realizacji tego zadania stanowi ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2424).

W 2023 r. Kartę Dużej Rodziny przyznano dla członków 227 rodzin, z tego 46 rodzin ubiegało się o Kartę po raz pierwszy.

W okresie sprawozdawczym wydano łącznie 481 kart:

- a) 181 kart dla członków rodzin wielodzietnych;
- b) 268 kart rodzicom, którzy nie mają już na utrzymaniu trójki dzieci;
- c) 6 karty dla nowych członków rodziny;
- d) 15 kart dla członka rodziny wielodzietnej, który był już jej posiadaczem (przyznana do 18 r. ż. lub do ukończenia szkoły średniej);
- e) 11 karty będące duplikatem poprzedniej karty.

Kwota (zmiana od 01.03.2023 r.) za wydanie Karty dla rodziny wynosiła 21,00 zł (było: 18,00 zł), natomiast przyznanie Karty dla nowego członka rodziny posiadającej już Kartę wynosiło 6,00 zł (było: 5,00 zł), koszt wydania duplikatu Karty lub przyznanie Karty elektronicznej jako drugiej karty wynosił 4,00 zł (było: 3,00 zł), Na realizację zadania Ośrodek wykorzystał kwotę 4 147,00 zł, co stanowiło 65,68 % dotacji.

Tabela nr 25

Zestawienie wydanych kart Dużych Rodziny w okresie 2022 – 2023

Wyszczególnienie	2022 rok			2023 rok		
	Ilość kart		Ilość rodzin	Ilość kart		Ilość rodzin
	Karta tradycyjna	Karta elektroniczna		Karta tradycyjna	Karta elektroniczna	
KDR	490	495	228	480	481	227

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

10. Świadczenia rodzinne

Zasadniczym aktem prawnym normujące przyznawanie świadczeń rodzinnych jest ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 323).

W szeroko rozumianych świadczeniach rodzinnych Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi realizuje zadania w zakresie: zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami, świadczenia pielęgnacyjnego, zasiłku pielęgnacyjnego, świadczeń wychowawczych, zasiłków dla opiekunów, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu - "Za życiem", jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

Świadczeniami rodzinnymi są:

- ✓ zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- ✓ świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy,
- ✓ jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
- ✓ świadczenie rodzicielskie,
- ✓ jednorazowe świadczenie „Za życiem”.

Kryterium uprawniające do zasiłku rodzinnego wynosi 674,00 zł na osobę w rodzinie, natomiast w przypadku, gdy w rodzinie jest dziecko niepełnosprawne, kryterium wynosi 764,00 zł.

Kryterium uprawniające do specjalnego zasiłku opiekuńczego wynosi 764,00 zł na osobę w rodzinie.

Kryterium uprawniające do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka (becikowe) wynosi 1.922,00 zł na osobę w rodzinie.

Dodatkowo ustawodawca wprowadził możliwość wypłaty świadczeń w przypadku przekroczenia kryterium dochodowego pomniejszonego o kwotę przekroczenia tzw. mechanizm zł/zł.

Realizacja świadczeń rodzinnych w okresie od 1 stycznia 2023 do 31 grudnia 2023 roku przedstawiała się następująco:

Tabela nr 26

Zestawienie danych dotyczących realizacji zadań z zakresu świadczeń rodzinnych w 2023 roku

	Liczba osób uprawnionych 2023/2022	Wyplacona kwota 2023/2022	Wysokość świadczenia (w zł.)
Wyszczególnienie	427 538	1 516 495,87 zł 1 851 754,00 zł	x

z tego:

Zasiłek rodzinny, w tym mechanizm zł/zł	427 538	970 494,21 zł 1 203 399,00 zł	W 2023 r. wysokość zasiłku rodzinnego wynosiła miesięcznie: • 95,00 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia, • 124,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia, • 135,00 zł na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka (kryterium: 1.922,00 zł)	69 105	73 000,00 zł 111 000,00 zł	1 000,00 zł jednorazowo na 1 dziecko
Urodzenie dziecka w tym mechanizm zł/zł	27 35	28 000,00 zł 36 086,04 zł	1 000,00 zł jednorazowo na 1 dziecko
Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, w tym mechanizm zł/zł	18 24	53 190,32 zł 79 721,32 zł	400,00 zł
Samotnego wychowywania dziecka w tym mechanizm zł/zł	38 38	82 867,24 zł 112 006,00 zł	193,00 zł na dziecko, plus 80,00 zł dla dziecka z orzeczoną niepełnosprawnością lub znacznym stopniem niepełnosprawności, nie więcej niż 386,00 zł na wszystkie dzieci
Wychowanie dziecka w rodzinie wielodzietnej w tym mechanizm zł/zł	138 146	175 320,37 zł 213 843,96 zł	95,00 zł na trzecie i następne dzieci
Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego w tym mechanizm zł/zł	86 84	105 424,22 zł 103 273,32 zł	• 90,00 zł dla dziecka do 5 roku życia, • 110,00 zł dla dziecka powyżej 5 roku życia
Rozpoczęcie roku szkolnego, w tym mechanizm zł/zł	268 600	49 286,98 zł 62 707,00 zł	100,00 zł

Podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania <i>w tym mechanizm zł/zł</i>	75 77	51 457,53 zł 60 411,00 zł	• 113,00 zł z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania • 69,00 zł w przypadku zamieszkiwania w miejscowości, w której znajduje się szkoła
--	----------	------------------------------	---

Źródło: opracowanie własne Ośrodka

Tabela nr 27

Świadczenia opiekuńcze w 2023 roku

	Liczba osób uprawnionych 2023/2022	Wyplacona kwota 2023/2022	Wysokość świadczenia (w zł.)
Zasiłek pielęgnacyjny	739 726	1 817 742,00 zł 1 799 242,00 zł	215,84 zł
Świadczenie pielęgnacyjne	243 227	6 452 265,00 zł 5 062 784,00 zł	2 458,00 zł 2 119,00 zł
Specjalny zasiłek opiekuńczy (kryterium: 764,00 zł)	4 6	15 240,00 zł 35 340,00 zł	620,00 zł

Źródło: opracowanie własne Ośrodka

Tabela nr 28

Zasiłki dla opiekunów osób niepełnosprawnych w 2023 roku

	Liczba osób uprawnionych 2023/2022	Wyplacona kwota 2023/2022	Wysokość świadczenia (w zł.)
Zasiłek dla opiekuna	5 5	32 240,00 zł 37 200,00 zł	620,00zł

Źródło: opracowanie własne Ośrodka

Tabela nr 29

Świadczenia rodzicielskie w 2023 roku

	Liczba osób uprawnionych 2023/2022	Wyplacona kwota 2023/2022	Wysokość świadczenia (w zł.)
Świadczenie rodzicielskie	57 86	331 263,00 zł 511 368,00 zł	1 000,00 zł

Źródło: opracowanie własne Ośrodka

Do 31 maja 2022 r. Ośrodek Pomocy Społecznej realizował kompleksowo ustawę o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci w zakresie przyznawania świadczenia wychowawczego (500+, obecnie 800+). Od 01 czerwca 2022 r. zadanie to realizowane jest przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Świadczenie wychowawcze przysługuje niezależnie od dochodu na dzieci w wieku do ukończenia 18 lat życia. Tutejszy Ośrodek realizując prawo do świadczenia wychowawczego przyznanego przez Wojewodę Kujawsko - Pomorskiego wypłacał również świadczenia wychowawcze w wysokości dodatków dyferencyjnych – realizacja tego zadania nadal jest kontynuowana.

Realizacja świadczeń wychowawczych w okresie od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku, przy czym od 01 czerwca 2022 r. tylko w postaci świadczeń wychowawczych w pełnej kwocie lub w postaci dodatków dyferencyjnych przedstawiała się następująco:

Tabela nr 30

Świadczenia wychowawcze w 2023 roku

	Liczba osób uprawnionych 2023	Wyplacona kwota 2023	Wysokość świadczenia (w zł.)
Świadczenie wychowawcze	24	101 205,49 zł	500,00 zł

Źródło: opracowanie własne Ośrodka

Od 1 stycznia 2017r., z tytułu urodzenia dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, przysługuje prawo do jednorazowego świadczenia w wysokości 4 000,00 zł, przyznane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem". Świadczenie przysługuje bez względu na osiągnięte dochody. W 2023 r. wypłacono 2 takie świadczenia.

Tabela nr 31

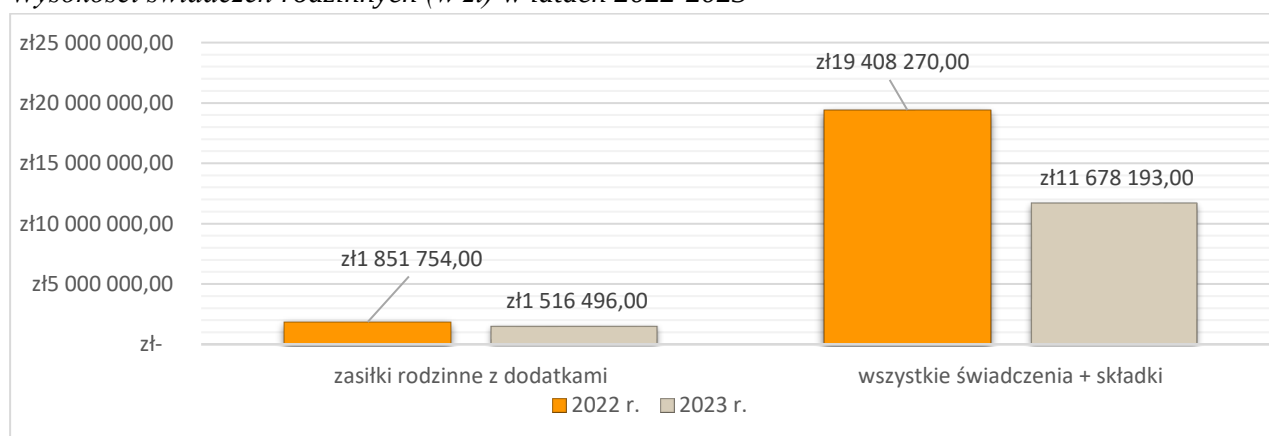
Jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000,00 zł – „Za życiem” w 2023 roku

	Liczba osób uprawnionych	Wyplacona kwota (w zł.)	Wysokość świadczenia (w zł.)
Za życiem	2 (2 dzieci) 4 (5 dzieci)	8 000,00 zł 20 000,00 zł	4 000,00 zł

Źródło: opracowanie własne Ośrodka

Wykres nr 8

Wysokości świadczeń rodzinnych (w zł) w latach 2022-2023

Źródło: opracowanie własne Ośrodka

Z powyższych zestawień wynika, że ilość zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami ma tendencję malejącą. W 2023 r. rozpatrzono 906 wniosków w sprawie świadczeń rodzinnych, w tym 63 które wpłynęły elektronicznie. W 2023 r. nie przyjmowano już wniosków na wypłatę świadczenia wychowawczego (500+). Brak zmiany kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń oraz zmiana realizatora świadczeń wychowawczych (500+, obecnie 800+) spowodowały, że wysokość świadczeń rodzinnych wypłacanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi uległa zmniejszeniu.

Ponadto wydano 171 zaświadczeń, w tym 69 zaświadczeń o wysokości dochodu rodziny na potrzeby programu „Czyste powietrze”. Wysłano 571 pism w ramach współdziałania oraz 107 pism w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (zagraniczne świadczenia rodzinne) do Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy Delegatura w Toruniu.

11. Fundusz alimentacyjny

Podstawy prawnej dotyczącej realizacji powyższego zadania należy upatrywać w ustawie z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1993).

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie, nie przekracza kwoty 1 209,00 zł. Świadczenia przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednak nie wyższej niż 500,00 zł. Dodatkowo ustawodawca wprowadził możliwość wypłaty świadczeń w przypadku przekroczenia kryterium dochodowego pomniejszonego o kwotę przekroczenia tzw. mechanizm zł/zł.

Realizacja świadczeń z funduszu alimentacyjnego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 roku przedstawia się następująco:

Tabela nr 32

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie Tuchola w latach 2022-2023

Wyszczególnienie	2022 r.	2023 r.
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie z funduszu alimentacyjnego	222	204
liczba wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego	2 206	2 032
kwota wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego	884 935,95 zł	817 341,18 zł
liczba rodzin objętych wypłatą świadczeń z funduszu alimentacyjnego	132	114

Źródło: opracowanie własne Ośrodka

Z powyższej tabeli wynika, że w 2023 r. zmalała liczba osób uprawnionych do świadczenia w porównaniu z rokiem ubiegłym (- 18), z tego też względu kwota wypłaconych świadczeń, jak i liczba wypłaconych świadczeń była mniejsza niż w 2022 r.

12. Prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych

Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi realizuje zadania w zakresie postępowania wobec dłużników alimentacyjnych na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. zostały podjęte następujące działania wobec dłużników alimentacyjnych:

Tabela nr 33

Działania wobec dłużników alimentacyjnych w latach 2022 – 2023

Wyszczególnienie	2022 rok	2023 rok
Zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa z art. 209kk	108	108
Wnioski o przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego	185	169
Wnioski o ściganie z art. 209kk	7	5

Liczba dłużników alimentacyjnych	298	300
<i>w tym liczba dłużników aktywnych (wierzyciele pobierali świadczenie z FA)</i>	147	125
Wnioski o podjęcie działań złożone do innych organów	72	38
Wnioski o podjęcie działań otrzymane z innych organów	58	72
Wezwania na wywiad alimentacyjny	62	118
Przeprowadzone wywiady alimentacyjne	39	45
Zobowiązania do zarejestrowania się w PUP	6	2
Informacja do starosty o potrzebie aktywizacji zawodowej	5	12
Decyzje dot. uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	12	7
<i>w tym umorzenia postępowania</i>	4	4
Wnioski do starosty o zatrzymanie prawa jazdy	6	0
Decyzje dot. umorzenia, odroczenia lub rozłożenia na raty należności dłużników	1	2
Liczba wygaszonych należności z powodu śmierci dłużnika	4	6
Kwota wygaszonych należności z powodu śmierci dłużnika	86 628,12 zł	237 158,55 zł

Źródło: opracowanie własne Ośrodka

W stosunku do części dłużników trwa postępowanie mające na celu ustalenie organu właściwego dłużnika lub stwierdzono, iż nie istnieje organ właściwy do przeprowadzenia postępowania wobec dłużnika alimentacyjnego, ponieważ przebywa on w areszcie śledczym, zakładzie karnym lub poza granicami RP.

W celu zwiększenia skuteczności egzekucji Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi współpracuje m.in. z Biurami Informacji Gospodarczej. Dłużnicy, których zaległość przekracza 6 miesięcy wpisywani byli do Krajowego Rejestru Długów.

Tabela nr 34

Środki zwrócone przez dłużników alimentacyjnych z tyt. wypłaconych świadczeń z FA w gminie Tuchola w latach 2022 - 2023

	2022 rok	2023 rok
Wysokość zwrotu	542 983,30 zł	464 766,48 zł

Źródło: opracowanie własne Ośrodka

Z powyższego zestawienia wynika, że w 2023 r. wysokość środków zwróconych przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego była niższa w stosunku do roku ubiegłego o 78 216,82 zł.

13. Inne zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi w 2023 r.

Wspomniane na wstępie inne zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi w 2023 roku spowodowały zmianę w funkcjonowaniu jednostki poprzez:

- ✓ po pierwsze kontynuowanie, rozpoczętych w 2022 r., wykonywania dodatkowych zadań związanych z wprowadzeniem świadczeń takich jak: dodatek węglowy (od sierpnia 2022 r.), dodatek dla gospodarstw domowych (od września 2022 r.), dodatek elektryczny (od grudnia 2023 r.);
- ✓ po drugie realizowanie nowych świadczeń w postaci dodatku gazowego (refundacja podatku VAT);
- ✓ po trzecie kontynuowanie pomocy dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego kraju;
- ✓ po czwarte zwiększenie liczby pracowników zatrudnionych na podstawie umów cywilno - prawnych w związku z realizacją usług asystencji osobistej dla osób z niepełnosprawnością;
- ✓ po piąte realizowanie programu osłonowego na rzecz mieszkańców gminy (seniorów powyżej 65 roku życia) w formie opasek bezpieczeństwa wraz z usługą całodobowej teleopieki na odległość w ramach Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023.

Poniżej prezentujemy dane dotyczące realizacji powyższego w 2023 r.

a) dodatek węglowy

Dodatek węglowy był świadczeniem, które przysługiwało osobie w gospodarstwie domowym, w przypadku gdy głównym źródłem ogrzewania tego gospodarstwa był: kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa, piec kaflowy na paliwo stałe, **zasilane węglem kamiennym, brykietem lub peletem zawierającymi co najmniej 85% węgla kamiennego**. Warunkiem uzyskania dodatku węglowego było posiadanie wpisu lub zgłoszenie źródła ogrzewania do centralnej ewidencji emisyjności budynków (CEEb) **do dnia 11 sierpnia 2022r., albo po tym dniu – w przypadku głównych źródeł ogrzewania wpisanych lub zgłoszonych po raz pierwszy**.

Dodatek węglowy wynosił 3 000,00 złotych i był przyznawany jednorazowo. Przyznanie dodatku węglowego nie wymagało wydania decyzji administracyjnej, w tym przypadku przesyłana była do wnioskodawcy informacja o jego przyznaniu na adres poczty elektronicznej (podany we wniosku). W przypadku nie wskazania adresu poczty elektronicznej informacje taką odbierało się osobiście (nieodebranie informacji nie wstrzymywało wypłaty świadczenia). W przypadku odmowy przyznania dodatku węglowego, uchylecia prawa do jego otrzymania albo w sprawie nienależnie pobranego świadczenia wydawane były decyzje administracyjne.

W 2022 r. przyjęto do realizacji 3 033 wniosków o wypłatę dodatku węglowego. W związku z tym, że termin rozpatrywania wniosków został przedłużony do 31 stycznia 2023 r. (z uwagi na zmiany przepisów prawa w zakresie możliwości przyznania dodatków dla więcej niż jednego gospodarstwa domowego zamieszkującego pod danym adresem, ilość rodzin ubiegających się o świadczenie, a także ostateczny termin składania wniosków – do 30 listopada 2022 r.) część wniosków została rozpatrzona i wypłacona w 2023 r.

Poniższe zestawienie obejmuje cały okres związany z wypłatą tego świadczenia, z podziałem na rok 2022 r. i 2023 r. Spośród wszystkich wniosków wydano 2 327 informacji przyznających dodatek węglowy na kwotę 6 981 000,00 zł.

Tabela nr 35

Świadczenia w formie dodatku węglowego

Ogólna liczba złożonych wniosków	Liczba wydanych informacji/decyzji	Wypłacona kwota*	Wysokość świadczenia
3 033	3 033	6 981 000,00 zł	3 000,00 zł

z tego:

POZYTYWNE ogółem	2 327	6 981 000,00 zł	3 000,00 zł
w tym 2022 r.	2 223	6 669 000,00 zł	3 000,00 zł
w tym 2023 r.	104	312 000,00 zł	3 000,00 zł

z tego:

NEGATYWNE ogółem	706	xxx	xxx
w tym 2022 r.	643	xxx	xxx
w tym 2023 r.	63	xxx	xxx

Źródło: opracowanie własne Ośrodka

Negatywne przesłanki powodujące pozostawienie wniosku bez rozpoznania lub wydania decyzji odmownej to: niezamieszkiwanie pod wskazanym adresem, zamieszkiwanie pod jednym adresem więcej niż jednego gospodarstwa domowego i pomimo weryfikacji w/wym faktu w postaci wywiadu środowiskowego nie spełnienie ustawowych przesłanek, brak wpisanego źródła ogrzewania w deklaracji dotyczącej centralnej emisyjności ewidencji budynków lub wpisanie jej później niż we wskazanym w przepisach prawa terminie.

b) dodatek dla gospodarstw domowych

Dodatek dla gospodarstw domowych przysługiwał osobie w gospodarstwie domowym, w przypadku gdy głównym źródłem ogrzewania tego gospodarstwa był:

- ✓ kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa, piec kaflowy na paliwo stałe zasilany peletem drzewnym, zasilane peletem drzewnym, drewnem kawałkowym lub innym rodzajem biomasy;
- ✓ kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG (nie dotyczyło gazu z gazociągu);
- ✓ kocioł olejowy,

Warunkiem uzyskania dodatku dla gospodarstw domowych, podobnie jak dodatku węglowego było posiadanie wpisu lub zgłoszenie źródła ogrzewania do centralnej ewidencji emisyjności budynków (CEEB) do dnia 11 sierpnia 2022r., albo po tym dniu – w przypadku głównych źródeł ogrzewania zgłoszonych lub wpisanych po raz pierwszy do centralnej ewidencji emisyjności budynków.

Wysokość dodatku dla gospodarstw domowych uzależniona była od rodzaju głównego źródła ciepła oraz paliwa jakim było ono zasilane:

□ 3 000,00 zł przysługiwało w przypadku gdy głównym źródłem ciepła był kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy zasilany peletem drzewnym lub innym rodzajem biomasy, z wyłączeniem drewna kawałkowego,

□ 1 000,00 zł przysługiwało w przypadku gdy głównym źródłem ciepła był kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy zasilane drewnem kawałkowym,

□ 500,00 zł przysługiwało w przypadku gdy głównym źródłem ciepła był kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG,

□ 2 000,00 zł – w przypadku gdy głównym źródłem ciepła był kocioł olejowy.

Przyznanie dodatku dla gospodarstw domowych nie wymagało wydania decyzji administracyjnej, w tym przypadku przesyłana była do wnioskodawcy informacja o jego przyznaniu na adres poczty elektronicznej (podany we wniosku). W przypadku nie wskazania adresu poczty elektronicznej informację taką odbierało się osobiście (nieodebranie informacji nie wstrzymywało wypłaty świadczenia).

W przypadku odmowy przyznania dodatku, uchylenia prawa do jego otrzymania albo w sprawie nienależnie pobranego świadczenia wydawane były decyzje administracyjne.

W 2022 r. przyjęto do realizacji 1 030 wniosków o wypłatę dodatku dla gospodarstw domowych. W związku z tym, że termin rozpatrywania wniosków został przedłużony do 31 stycznia 2023 r. (z uwagi na zmiany przepisów prawa w zakresie możliwości przyznania dodatków dla więcej niż jednego gospodarstwa domowego zamieszkującego pod danym adresem, ilość rodzin ubiegających się o świadczenie, a także ostateczny termin składania wniosków – do 30 listopada 2022 r.) część wniosków została rozpatrzona i wypłacona w 2023 r.

Poniższe zestawienie obejmuje cały okres związany z wypłatą tego świadczenia z podziałem na 2022 r. i 2023 r. Spośród wszystkich wniosków wydano 940 informacji przyznających dodatek dla gospodarstw domowych na kwotę 1 669 500,00 zł.

Poniżej prezentujemy wypłatę świadczeń w postaci dodatku gospodarstw domowych z podziałem na główne źródło ciepła i paliwo w nim stosowane w gospodarstwach domowych.

Tabela nr 36

Świadczenia w formie dodatku dla gospodarstw domowych, w których głównym źródłem ciepła był kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy zasilany peletem drzewnym lub innym rodzajem biomasy, z wyłączeniem drewna kawałkowego

Ogólna liczba złożonych wniosków	Liczba wydanych informacji/decyzji	Wypłacona kwota*	Wysokość świadczenia
376	376	1 071 000,00 zł	3 000,00 zł

z tego:

POZYTYWNI ogółem	357	1 071 000,00 zł	3 000,00 zł
w tym 2022 r.	354	1 062 000,00 zł	3 000,00 zł
w tym 2023 r.	3	9 000,00 zł	3 000,00 zł

NEGATYWNI ogółem	19	xxx	xxx
w tym 2022 r.	9	xxx	xxx
w tym 2023 r.	10	xxx	xxx

Źródło: opracowanie własne Ośrodka

Tabela nr 37

Świadczenia w formie dodatku dla gospodarstw domowych, w których **głównym źródłem ciepła był kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy zasilane drewnem kawałkowym**

Ogólna liczba złożonych wniosków	Liczba wydanych informacji/decyzji	Wyplacona kwota*	Wysokość świadczenia
605	605	548 000,00 zł	1 000,00 zł

z tego:

POZYTYWNI ogółem	548	548 000,00 zł	1 000,00 zł
w tym 2022 r.	543	543 000,000 zł	1 000,00 zł
w tym 2023 r.	5	5 000,00 zł	1 000,00 zł

NEGATYWNI ogółem	57	xxx	xxx
w tym 2022 r.	28	xxx	xxx
w tym 2023 r.	29	xxx	xxx

Źródło: opracowanie własne Ośrodka

Tabela nr 38

Świadczenia w formie dodatku dla gospodarstw domowych, w których **głównym źródłem ciepła był kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG**

Ogólna liczba złożonych wniosków	Liczba wydanych informacji/decyzji	Wyplacona kwota*	Wysokość świadczenia
25	25	6 500,00 zł	500,00 zł

z tego:

POZYTYWNI ogółem	13	6 500,00 zł	500,00 zł
w tym 2022 r.	13	6 500,000 zł	500,00 zł
w tym 2023 r.	0	0,00 zł	500,00 zł

NEGATYWNI ogółem	12	xxx	xxx
w tym 2022 r.	12	xxx	xxx
w tym 2023 r.	0	xxx	xxx

Źródło: opracowanie własne Ośrodka

Tabela nr 39

Świadczenia w formie dodatku dla gospodarstw domowych, w których **głównym źródłem ciepła był kocioł olejowy**

Ogólna liczba złożonych wniosków	Liczba wydanych informacji/decyzji	Wyplacona kwota*	Wysokość świadczenia
24	24	44 000,00 zł	2 000,00 zł

z tego:

POZYTYWNE ogółem	22	44 000,00 zł	2 000,00 zł
w tym 2022 r.	21	42 000,000 zł	2 000,00 zł
w tym 2023 r.	1	2 000,00 zł	2 000,00 zł

NEGATYWNE ogółem	2	xxx	xxx
w tym 2022 r.	2	xxx	xxx
w tym 2023 r.	0	xxx	xxx

Źródło: opracowanie własne Ośrodka

Negatywne przesłanki powodujące pozostawienie wniosku bez rozpoznania lub wydania decyzji odmownej były takie same jak w przypadku realizacji świadczeń w formie dodatków węglowych.

c) dodatek elektryczny

Dodatek elektryczny przysługiwał odbiorcy energii elektrycznej w gospodarstwie domowym, w przypadku gdy główne źródło ogrzewania tego gospodarstwa zasilane było energią elektryczną za pomocą: pompy ciepła lub ogrzewania elektrycznego / bojlera elektrycznego. Warunkiem uzyskania dodatku było posiadanie wpisu lub zgłoszenie źródła ogrzewania do centralnej ewidencji emisyjności budynków (CEEB).

W przypadku gdy gospodarstwo domowe zamieszkiwało pod adresem zamieszkania, w którym jest wykorzystywana energia elektryczna pochodzącą z mikroinstalacji - fotowoltaiki lub gospodarstwo otrzymało dodatek węglowy albo dodatek dla gospodarstw domowych dodatek elektryczny nie przysługiwał.

Dodatek elektryczny był świadczeniem jednorazowym i wynosił **albo 1 000 złotych albo 1 500 złotych**, jednak tylko wtedy gdy zużycie energii elektrycznej w gospodarstwie domowym w tym samym miejscu zamieszkania w 2021 r. wyniosło więcej niż 5 MWh – w takim przypadku do wniosku należało dołączyć rozliczenie z przedsiębiorstwem energetycznym potwierdzające zużycie energii elektrycznej.

Tabela nr 40

*Świadczenia w formie dodatku elektrycznego dla gospodarstw domowych, w których **głównym źródłem ciepła była pompa ciepła lub ogrzewanie elektryczne / bojler elektryczny***

Ogólna liczba złożonych wniosków	Liczba wydanych informacji/decyzji	Wyplacona kwota*	Wysokość świadczenia
50	43	52 500,00 zł	1 000,00 zł lub 1 500,00 zł

z tego:

POZYTYWNE		
w kwocie 1 000,00 zł	24	24 000,000 zł
w kwocie 1 500,00 zł	19	28 500,00 zł
NEGATYWNE		
	7	xxx

Źródło: opracowanie własne Ośrodka

*wykonanie księgowe

d) dodatek gazowy dla gospodarstw domowych – refundacja podatku VAT

Prawo do dodatku gazowego reguluje ustawa o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu. Jej założeniem jest kontynuowanie działań osłonowych dla gospodarstw domowych oraz podmiotów wrażliwych (itp. szpitale, szkoły, muzea, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe, organizacje pozarządowe itp.), które zużywają paliwa gazowe do celów grzewczych.

Najbardziej wrażliwym odbiorcom paliw gazowych, zużywającym paliwa gazowe do celów grzewczych, przysługiwała refundacja poniesionych kosztów podatku od towarów i usług (VAT). Zwrot pobranego podatku VAT dotyczył osób, które ogrzewały mieszkanie gazem (jako główne źródło) i spełniały kryterium dochodowe (dla osobie samotnie gospodarującej, której miesięczny dochód nie przekraczał kwoty 2100 zł lub osobie w gospodarstwie domowym wieloosobowym, w którym ta wysokość dochodu nie przekraczała kwoty 1500 zł na osobę).

Możliwość ubiegania się o świadczenie wydłużono do 30 września 2024 r.

Tabela nr 41

*Świadczenia w formie dodatku gazowego dla gospodarstw domowych, w których **głównym źródłem ciepła był kocioł gazowy***

Ogólna liczba złożonych wniosków	Liczba przyznanych świadczeń	Liczba osób / rodzin objętych pomocą	Wyplacona kwota*
216	172	48	21 639,57 zł

Źródło: opracowanie własne Ośrodka

*wykonanie księgowe

e) pomoc dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym w tym państwie

Od 24 lutego 2022 r. w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi, najpierw z inicjatywy Burmistrza Tucholi, a następnie na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2022 roku o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa udzielał pomocy obywatelom tego kraju.

W 2023 r. ustawowe zapisy pozwoliły na realizowanie szeregu świadczeń dla obywateli Ukrainy, zarówno takich które umożliwiły im pobyt na terenie naszego kraju, jak i tych które były dedykowane tylko im, w tym również świadczeń, które też otrzymują obywatele Polski.

Wśród świadczeń dla obywateli Ukrainy realizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi można wyróżnić:

❖ ***Świadczenie pieniężne przysługujące z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy (świadczenie otrzymywała osoba fizyczna, która udzielała w/wym pomoc):***

- liczba złożonych wniosków: 55;
- liczba wnioskodawców (osoby fizyczne): 15;
- liczba osób, których wnioski dotyczyły: 64;
- kwota wydatkowana na zadanie: 397.000,00 zł;

Zgodnie z przepisami prawa w/wym świadczenie przysługiwało przez okres 120 dni od dnia wjazdu obywateli Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – w gminie Tuchola w 2023 r. takie świadczenia wypłacono dla 6 wnioskodawców, którzy przyjęli 20 obywateli Ukrainy.

W przypadku pobytu dłuższego niż wyżej wskazany – obywatel Ukrainy winien spełnić jeden z poniższych warunków, aby wnioskodawca mógł uzyskać świadczenie:

- ☐ posiadać orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie, o którym mowa w art. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (*orzeczenie lekarza orzeczniku ZUS*) – *na podstawie powyższego wypłacono świadczenie dla 6 osób**;
- ☐ posiadać dokument potwierdzający I lub II stopień niepełnosprawności wydany w ramach ukraińskiego systemu orzekania o niepełnosprawności – *na podstawie powyższego wypłacono świadczenie dla 2 osób**;
- ☐ posiadać ukończony 60 rok życia (kobieta) albo 65 rok życia (mężczyzna) – *na podstawie powyższego wypłacono świadczenie dla 6 osób*;
- ☐ być kobietą w ciąży lub osobą wychowującą dziecko do 12 miesiąca życia – *na podstawie powyższego nie wypłacono świadczeń*;
- ☐ samotnie sprawować na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej opiekę nad trojgiem i więcej dzieci – *na podstawie powyższego wypłacono świadczenie dla 8 osób***;
- ☐ być małoletnim wymienionym w art. 25 ust. 1 ustawy (*opieka tymczasowa*) – *na podstawie powyższego nie wypłacono świadczeń*.

**świadczenie przysługuje na osobę niepełnosprawną, na osobę sprawującą nad nią opiekę i za każde małoletnie dziecko tych osób.*

***przysługuje na opiekuna i za każde małoletnie dziecko.*

- ❖ **Jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł na osobę, przeznaczone na utrzymanie, w szczególności na wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe (pomoc otrzymywał obywatel Ukrainy):**
 - liczba złożonych wniosków: 100,
 - liczba osób, których wnioski dotyczyły: 100,
 - kwota wydatkowana na zadanie: 30 000,00 zł;
- ❖ **Zadania z zakresu pomocy społecznej na rzecz obywateli z Ukrainy (pomoc otrzymywał obywatel Ukrainy):**
 - **zasiłki okresowe:** nie udzielono pomocy,
 - **zasiłki stałe:** 2 osoby, 3 świadczenia, wydatkowana kwota: 1 547,00 zł,
 - **składka na ubezpieczenie zdrowotne od w/wym świadczeń:** 2 osoby, 3 świadczenia, wydatkowana kwota: 142,00 zł;
 - **posiłki:**
 - a) szkoła podstawowa:
 - pomoc w formie posiłków (kryterium: dochód): 90 posiłków, liczba osób objętych pomocą 4, kwota wydatkowana: 387,00 zł
 - b) przedszkole:
 - pomoc w formie całodziennego wyżywienia (kryterium: dochód): po 970 posiłków, śniadań i podwieczorków, liczba osób objętych pomocą 7, kwota wydatkowana: 4 347,00 zł;
- **Zadania z zakresu świadczeń rodzinnych na rzecz obywateli z Ukrainy (pomoc otrzymywał obywatel Ukrainy):**
 - ilość złożonych wniosków – 71,
 - wydatki na zasiłki rodzinne - 50 107 zł (438 zasiłków),
 - wydatki na dodatki do zasiłków rodzinnych - 6 873 zł (60 dodatków),
 - wydatki na świadczenia rodzicielskie - 7 032,30 zł (8 świadczeń),
 - ilość rodzin, które pobrały świadczenia rodzinne – 42;
- **Stypendia szkolne (pomoc otrzymywał obywatel Ukrainy):**
 - kwota wydatkowana: 3 968,00 zł,
 - liczba uczniów objętych pomocą: 3,
 - liczba rodzin: 3.
- **Pomoc usługowa:**
 - asystentura rodziny: 0 rodzin,
 - opiekun tymczasowy: 2 rodziny (monitorowanie, współpraca z rodzinami).

Ponadto w 2023 r. obywatele Ukrainy byli objęci również pomocą przekazywana przez Bank Żywności w Chojnicach. Pomoc ta została przekazana 50 rodzinom, w których przebywało 80 osób. W 2023 r. miały miejsce 4 dostawy produktów żywnościowych:

- ✓ styczeń 2023 r.: ciasta i drożdże w proszku (tonaż: 174,72 kg; wartość 5 249,86 zł);
- ✓ marzec 2023 r.: cukierki (tonaż: 105,00 kg; wartość 2 577,89 zł);
- ✓ maj 2023 r.: mix spożywczy – zbiórka żywności w sklepach Lidl (tonaż: 701,46 kg; wartość 4 995,36 zł);
- ✓ maj 2023 r.: .: mix spożywczy – zbiórka żywności w sklepach Lidl (tonaż: 592,92 kg; wartość 3 090,48 zł).

f) realizacja programu osłonowego w ramach Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023

1. Gmina Tuchola przystąpiła do realizacji II Modułu Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023. W dniu 27 stycznia 2023 r. Uchwałą nr LIX/408/23 Rady Miejskiej w Tucholi przyjęto program osłonowy Gminy Tuchola „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023, który stanowił podstawę realizacji Programu w gminie.
2. Program był realizowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi.
3. W ramach podejmowanych działań nastąpiło:
 - a) rozeznanie potrzeb seniorów w zakresie wyposażenia ich w tzw. „opaskę bezpieczeństwa”. Działanie podejmowane przez pracowników socjalnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób korzystających w 2022 z tej formy usługi;
 - b) zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa dokonano zakupu obsługi systemu „opieki na odległość” (zapytanie ofertowe, zamówienie do 130.000 zł netto);
 - c) nastąpiła koordynacja oraz realizacja programu na terenie Gminy Tuchola.
4. Dane dotyczące osób objętych wsparciem w ramach modułu II Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” w roku 2023:
 - a) rzeczywista liczba osób, które przystąpiły do MODUŁU II Programu „Korpus Wsparcia Seniorów”: **64** (w trakcie trwania programu, w 3 przypadkach nastąpiła zmiana osób objętych usługą i korzystających z opaski bezpieczeństwa z powodu rezygnacji);
 - b) w 2023 roku zakupiono **61** usług obsługi systemu polegającego na sprawowaniu całodobowej opieki na odległość nad seniorami przez centrum monitoringu. Opłacono łącznie **183** abonamenty dla wszystkich osób objętych Modułem II we wszystkich miesiącach realizacji Programu;
 - c) w ramach Programu nie zakupiono opasek bezpieczeństwa, wykorzystano te zakupione w 2022 r.,
 - d) rzeczywista liczba zgłoszeń do dyspozytora przy użyciu opaski bezpieczeństwa wynosiła **180**, z tego:
 - 178 razy zakończonych udzieleniem wsparcia przez telefon, prośbą o interwencję kogoś z otoczenia, prośbą o interwencję pracownika ośrodka pomocy społecznej,
 - 2 razy zakończonych interwencją służb ratunkowych.Z raportu końcowego wynika, że łączna liczba połączeń do Telecentrum oraz z Telecentrum wynosiła 199 przy wykorzystaniu funkcji: reakcja na zgłoszenie alarmowe, wysłane za pośrednictwem przycisku „SOS” oraz wykrycie upadku.
5. Całkowity koszt realizacji modułu II Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” w roku 2023:
 - a) wysokość środków przyznanych na realizację Modułu II Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” w roku 2023 wynosiła: **26.652,00 zł**;
 - b) całkowity koszt realizacji MODUŁU II Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” w roku 2023 wyniósł **16.459,40 zł**, z tego:
 - 13.167,52 zł stanowiła dotacja na w/wym zadanie (80%),
 - 3.291,88 zł wynosił wkład własny (20%).

W ramach całkowitego kosztu:

- zakupiono **183** abonamenty dotyczących usługi obsługi systemu polegającego na sprawowaniu całodobowej opieki na odległość na d seniorami przez centrum monitoringu, za kwotę **11.163,00 zł**.
 - wydatki na promocję MODUŁU II Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” wyniosły: **500,00 zł**;
 - liczba pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Tucholi, którym przyznano dodatki specjalne na pracę podczas realizacji MODUŁU II Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” w roku 2023 wyniosła **4**. Kwota przeznaczona na dodatki wyniosła: **4.796,40 zł**.
6. Realizacja Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” w roku 2023 w znacznym stopniu przyczyniła się do zapewnienia usług wsparcia na rzecz seniorów w wieku 65 lat i więcej na terenie gminy Tuchola. Gmina Tuchola wykorzystała zakupione w 2022 roku opaski bezpieczeństwa, uznając że 61 sztuk jakimi dysponuje jest wystarczającą liczbą do realizacji zadania (powyższe wynikało z rozeznaczonych potrzeb).
7. W wyniku prowadzonych działań przez pracowników socjalnych zaangażowanych w realizację Programu (rozmowy z osobami objętymi pomocą, wizyty w środowisku) wynikało, że forma pomocy, którą byli objęci wpłynęła na zwiększenie ich poczucia bezpieczeństwa, komfort funkcjonowania w miejscu zamieszkania. W wyniku korzystania z pomocy w formie opieki na odległość zwiększyły się możliwości samodzielnego funkcjonowania seniorów.

W gminie Tuchola realizacja Modułu II „Korpusu Wsparcia Seniorów” w 2023 r. poprzez świadczenie pomocy w formie opieki na odległość z wykorzystaniem opasek bezpieczeństwa zakupionych w 2022 r. spotkała się z bardzo pozytywnym odzewem ze strony seniorów, osób mogących skorzystać z tej formy pomocy. Z uwagi na zwiększającą się liczbę osób w wieku senioralnym realizacja Programu w znacznym stopniu wpłynęła na wzmocnienie samorządu w realizacji usług wsparcia na ich rzecz.

Program Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

„Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023

DOFINANSOWANO W RAMACH DOTACJI CELOWEJ BUDŻETU PAŃSTWA

DOFINANSOWANIE: 26 652,00 zł

CAŁKOWITA WARTOŚĆ: 33 315,00 zł

g) Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023

W 2023 r. Ośrodek po raz kolejny realizował Program finansowany przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023 w ramach Funduszu Celowego Fundusz Solidarnościowy. Usługi asystenta wpisywały się w główny cel funkcjonowania Funduszu Solidarnościowego, którego ideą jest m.in. wsparcie społeczne osób niepełnosprawnych.

Usługami w 2023 r. objęto ogółem 74 osób (w 2021 r.: 36, w 2022 r.: 78 osób) niepełnosprawnych, z tego:

- ✓ **5 dzieci** w wieku do 16 r.ż. (w 2021 r.: 3, w 2022 r.: 4),

- ✓ **55 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności** lub orzeczeniem równoważnym (w 2021 r.: 23, w 2022 r.: 60),
- ✓ **14 osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności lub orzeczeniem równoważnym** (w 2021 r.: 10, w 2022 r.: 14) .

Ogólna liczba zrealizowanych godzin usług wyniosła 14 297 (w 2021 r.: 6.458, w 2022 r.: 20 276), z tego:

- ✓ dla dzieci w wieku do 16 r.ż. – **837 godzin**, (w 2021 r.: 322, w 2022 r.: 574),
- ✓ dla osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub orzeczeniem równoważnym – **11 658 godzin** (w 2021 r.: 4 256, w 2022 r.: 16 387),
- ✓ dla osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności lub orzeczeniem równoważnym – **1 802 godzin**, (w 2021 r.: 1 880, w 2022 r.: 3 315).

Do realizacji usług zaangażowano 27 asystentów (w 2021 r.: 8, w 2022 r.: 33), którzy byli zatrudnieni na podstawie umowy cywilno – prawnej (umowa zlecenie). Pomoc asystenta dla uczestników był bezpłatny.

Całkowity koszt realizacji zadania wynosił 677 182,00 zł (w 2021 r.: 244 784,37 zł, w 2022 r.: 823 007,00 zł), z tego:

- ✓ łączna kwota środków Funduszu Solidarnościowego wykorzystana na realizację zadania wyniosła 584 666,41 zł, z czego:
 - koszt godzin usług asystenckich – 568 593,89 zł,
 - koszt zakupu biletów na przejazdy, wydarzenia i dojazdy własnym/innymi środkami transportu – 348,54 zł,
 - koszt ubezpieczeń NNW asystentów – 4 037,00 zł,
 - koszt obsługi Programu – 11 686,98 zł.
- ✓ wkład własny wyniósł: 2 000 zł (zakup artykuły w prasie, materiałów biurowych).

*Program Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
 „ASYSTENT OSOBISTY OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ” – edycja 2023
 DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW FUNDUSZU CELOWEGO
 FUNDUSZ SOLIDARNOŚCIOWY
 DOFINANSOWANIE: 677 191,00 zł (środki własne: 2 000,00 zł)
 CAŁKOWITA WARTOŚĆ: 679 191,00 zł*

14. Dodatkowe zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi

Pomoc żywnościowa

W 2023 r. Ośrodek realizował dla mieszkańców gminy Tuchola pomoc żywnościową w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa Podprogram 2021 PLUS oraz w formie nieodpłatnie przekazywanych artykułów spożywczych, które Ośrodek otrzymał ze Stowarzyszenia Bank Żywności w Chojnicach.

W 2023 r. całkowita wartość pomocy żywnościowej przekazanej mieszkańcom gminy Tuchola wynosiła 216 279,77 zł i obejmowała 23 767,17 kg towaru.

Produkty krótkoterminowe, które Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi uzyskał w 2023 r. są artykułami spożywczymi o różnych terminach przydatności do spożycia, a ich odbiorcami są osoby zakwalifikowane do Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa Podprogram 2021 PLUS.

Ogólny tonaż otrzymanych produktów wyniósł 5 453,12 kg o łącznej wartości 37 854,11 zł i obejmował asortyment przedstawiony w poniższej tabeli.

Tabela nr 42

Wykaz produktów krótkoterminowych otrzymanych ze Stowarzyszenia Bank Żywności w Chojnicach w roku 2023 (w kilogramach):

Nazwa towaru	wartość w zł	tonaż w kg
zupy instant Vifon	15 103,92 zł	319,32 kg
napoje niegazowane	3 068,91 zł	1 362,00 kg
napoje gazowane	3 095,52 zł	2 707,00 kg
sosy w płynie	359,20 zł	12,00 kg
dżemy	4 915,24zł	340,20 kg
cukierki	827,30 zł	50,00 kg
želki	1 253,58 zł	30,24 kg
ciasta	657,00 zł	41,40 kg
gumy Hubba Bubba	380,85 zł	10,08 kg
batony w czekoladzie	2 002,97 zł	27,84 kg
czekolada do picia	3 526,91 zł	202,50 kg
kisiel	882,00 zł	90,00 kg
bułki	316,12 zł	65,00 kg
proszek do pieczenia	494,99 zł	27,54 kg
ketchup	969,60 zł	168,00 kg
RAZEM:	37 854,11 zł	5 453,12 kg

Źródło: opracowanie własne Ośrodka

Ponadto w 2023 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi pozyskał:

- ✓ artykuły spożywcze w ramach akcji „Paczka świąteczna dla seniora”. W 2023 r. miały miejsce 2 rozdania (w marcu i grudniu 2023 r.), odbiorcami paczek były osoby powyżej 65 roku życia będące w trudnej sytuacji bytowej, wskazani i zakwalifikowani przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Tucholi:
 - pierwsze rozdanie objęło 40 osób, które otrzymały: mąkę, cukier, makaron, olej, kawę naturalną, kukurydzę konserwową, ananasy w puszcze, konserwę mięsną, konserwę rybną, groszek konserwowy, majonez, bakalie, czekoladę. Wartość produktów wyniosła 3 312,02 zł, a ich waga 262,70 kg.
 - drugie rozdanie objęło 31 osób, które otrzymały: mąkę, cukier, makaron, majonez, koncentrat pomidorowy, kukurydzę konserwową, czekoladę, herbatę, konserwę mięsną, ciastka, galaretki owocowe, napój. Wartość produktów wyniosła 3 312,02 zł, a ich waga 279,67 kg.
- ✓ artykuły spożywcze w ramach akcji „Paczka świąteczna dla rodzin”. W 2023 r. miało miejsce jedno rozdanie paczek stanowiących mix spożywczy – produktów pozyskanych z różnych sklepów w ramach akcji prowadzonej przez Bank Żywności w Chojnicach. Pomoc uzyskały 24 rodziny wskazane przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Tucholi. Wartość produktów wyniosła 4 725,00 zł, a ich waga 315 kg.

- ✓ W ramach akcji „Pełna lodówka” pomoc dla 1 rodziny (dwukrotnie) polegająca na wspólnym robieniu zakupów wraz z pracownikiem Banku Żywności w Chojnicach zakupów w sklepie Biedronka, przy czym przedstawiciel rodziny sam decydował o asortymencie. W ramach akcji: za pierwszym razem dokonano zakupu na kwotę 1 600,64 zł (150,00 kg produktów, za drugim razem na kwotę 1 165,72 zł (195,50 kg produktów). Dodatkowo 1 raz rodzina dokonała „zakupów” w Banku Żywności w Chojnicach mając do dyspozycji wybór produktów jakimi dysponował Bank – wartość wydarzenia wyniosła 1 295,96 zł, a waga artykułów 77,30 kg.
- ✓ 1 142,83 kg artykułów spożywczych o łącznej wartości 8 135,80 zł („Netto” Tuchola - 40 dostaw, w każdy wtorek),
- ✓ 888,74 kg artykułów spożywczych o łącznej wartości 20 689,50 zł (Biedronka Tuchola – 38 dostaw, w każdy czwartek),
- ✓ 210,06 kg artykułów spożywczych o łącznej wartości 4 281,40 zł (POLO MARKET Tuchola – 18 dostaw, po wcześniejszym uzgodnieniu),
- ✓ 5 834,50 kg artykułów spożywczych o łącznej wartości 71 528,68 zł (MAKRO Bydgoszcz – 5 dostaw za pośrednictwem Banku Żywności w Chojnicach),
- ✓ 23,84 kg, artykułów spożywczych o łącznej wartości 770,82 zł (PSS „SPOŁEM” w Tucholi – 2 dostawy, nawiązanie współpracy w 2023 r.).

Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi w 2023 r. w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa Podprogram 2021 PLUS współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym przy współpracy z Bankiem Żywności w Chojnicach objął pomocą 732 osób, z tego:

- ✓ 363 kobiet i 369 mężczyzn, a z tego:
 - 259 dzieci do 15 roku życia;
 - 46 osoby powyżej 65 roku życia;
 - 7 osób bezdomnych;
 - 164 osób niepełnosprawnych;

przekazując na ich rzecz 8 933,90 kg artykułów żywnościowych o wartości 57 989,24 zł w formie 1948 paczek żywnościowych.

Przy kwalifikacji osób do udziału w programie obowiązywało kryterium dochodowe: 1 707,20 zł (od maja 2023r.: 1 823,60 zł) dla osoby samotnie gospodarującej oraz 1 320,00 zł (od maja 2023 r.: 1 410,00) dla osoby w rodzinie.

Tabela nr 43

Wykaz produktów otrzymanych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa Podprogram 2021 PLUS w 2023 r.

Nazwa towaru	ilość dla jednej osoby (w szt.)
powidła śliwkowe (300 g)	1
makaron jajeczny (500 g)	4
mleko (1 litr)	2
szynka wieprzowa (300 g)	3
cukier (1 kg)	2
olej rzepakowy (1 litr)	2

Źródło: opracowanie własne Ośrodka

Całkowity tonaż przekazanych artykułów spożywczych dla jednej osoby wyniósł 9,2 kg, przy czym rodziny w których występowała niepełnosprawność lub ubóstwo otrzymywały dodatkowo 1 rozdanie żywności.

Koszty transportu, który był zlecany podmiotom zewnętrznym, dotyczący przewozu artykułów spożywczych w 2023 r. wyniosły 738,00 zł. W celu realizacji w/wym zadania dysponowano również samochodem służbowym Ośrodka oraz samochodem użyczonym przez Urząd Miejski w Tucholi.

W 2023 r. całkowita wartość pomocy żywnościowej przekazanej mieszkańcom gminy Tuchola wynosiła 232 192,36 zł i obejmowała 25 341,27 kg towaru.

14. Podsumowanie, bilans potrzeb

W Gminie Tuchola wg stanu na dzień 31.12.2023 r. (dane Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Tucholi) zamieszkiwało 18 827 osób.

Dane przedstawione niżej, dotyczące rodzin korzystających z różnych form pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Tucholi świadczą o tym, że z zakresu szeroko rozumianej pomocy finansowej najwięcej rodzin skorzystało świadczeń rodzinnych – 1 248 rodzin, natomiast pomocą społeczną objęto 548 rodzin.

Tabela nr 44

Liczba rodzin korzystających z pomocy OPS w latach 2021-2023 na podstawie:

WYSZCZEGÓLNIENIE	2021 rok	2022 rok	2023 rok
ustawy o pomocy społecznej	652 rodzin	561 rodzin	548 rodzin
realizacja programu „Posiłek w szkole i w domu”	266 rodzin	225 rodzin	205 rodzin
ustawy o świadczeniach rodzinnych	1 358 rodzin	1 354 rodzin	1 248 rodzin
ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	136 rodzin	132 rodziny	114 rodzin
ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	2 rodzin	4 rodziny	2 rodziny
ustawy o wypłacie zasiłków dla opiekunów	11 rodzin	5 rodzin	5 rodzin
ustawy o dodatkach mieszkaniowych	315 rodzin	379 rodzin	425 rodzin
ustawy o systemie oświaty (pomoc materialna dla uczniów)	70 rodzin	56 rodzin	64 rodziny
ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (asystentura rodziny)	57 rodzin	48 rodzin	38 rodzin
ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej	42 rodzin	45 rodzin	52 rodziny
ustawy o Karcie Dużej Rodziny	62 rodzin	228 rodzin	227 rodzin
Realizacji Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycji 2021, edycja 2022, edycja 2023	36 rodzin	78 rodzin	74 rodziny
Realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa Podprogram 2020, Podprogram 2021 PLUS	442 rodzin	318 rodzin	293 rodziny
Realizacja Programu „Korpus Wsparcia Seniorów”	xxx	65 rodzin	64 rodziny

ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa	x	417 rodzin	117 rodzin
---	---	------------	-------------------

Źródło: opracowanie własne Ośrodka

Zamieszczone powyżej zestawienie porównawcze, pokazuje liczbę osób i rodzin korzystających ze świadczeń przysługujących na podstawie realizowanych ustaw i uchwał, na przestrzeni ostatnich trzech lat. Jak wynika z niego, zmniejszyła się liczba osób objętych wsparciem społecznym. Jest to przede wszystkim efekt programu 800+. Jednocześnie, pomimo, iż kondycja finansowa rodzin z dziećmi uległa znaczącej poprawie z uwagi na świadczenia 800+, w dalszym ciągu są rodziny niewydolne wychowawczo wymagające stałej współpracy z pracownikami socjalnymi i asystentami rodziny. Praca socjalna w dużym zakresie ukierunkowana jest na ciągłe podnoszenie umiejętności rodzicielskich.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi w ubiegłym roku kontynuował rozwój, szerokich już działań w zakresie wspierania osób i rodzin doświadczających przemocy domowej. Działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej objętych było **52 rodzin**. Wszystkie te rodziny zostały objęte procedurą „Niebieskiej Karty”.

Asystenci rodzin objęli długofalowym wsparciem **38 rodzin** przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji rodzicielskich.

W ubiegłym roku odnotowaliśmy wzrastającą liczbę osób starszych, chorych oraz niepełnosprawnych oczekujących wsparcia ze strony Ośrodka. Z pomocy w postaci usług opiekuńczych w tym specjalistycznych skorzystało **21 osób**. Na tym samym poziomie została liczba osób ubiegających się o umieszczenie w domach pomocy społecznej (w 2022 r. wpłynęło również 10 wniosków o umieszczenie w dps).

Z analizy danych wynika również, że rosnąca liczba osób starszych powoduje konieczność podjęcie nowych działań ukierunkowanych na tę właśnie grupę wiekową.

Świadczenia z zakresu zadań gminy w zakresie szeroko rozumianej pomocy społecznej.

Dokonując analizy danych w kwestii dotyczącej realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej przez dodatki mieszkaniowe do świadczeń rodzinnych i funduszu administracyjnego należy zwrócić uwagę na wskaźniki dotyczące wydatkowania środków na te cele oraz działań administracyjnych prowadzących do ich wykonania. Dlatego też poniżej przedstawiamy zestawienia najważniejszych danych.

Wydatki na wypłatę świadczeń realizowanych w ramach zadań realizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w 2023 roku wynosiły ogółem **6 262 004,50 zł**. Wydatki zostały poniesione na:

Tabela nr 45

Zestawienie świadczeń dla podopiecznych OPS - środki samorządowe (pomoc społeczna i dodatki mieszkaniowe) w 2023 roku

Nazwa zadania	Wyszczególnienie wydatków	plan na 2023 r. / 2022 r.	wykonanie* 2023 r. / 2022 r.	Wsk. % 2023 r. / 2022 r.
Domy Pomocy Społecznej	opłaty za pobyt w Domach Pomocy Społecznej	1 334 270,00 zł 1 190 360,00 zł	1 311 626,13 zł 1 031 309,23 zł	98,30 86,64
Usługi opiekuńcze	Realizacji usług opiekuńczych	666 753,00 zł 453 017,00 zł	610 411,69 zł 442 356,71 zł	91,55 97,65
Rodziny zastępcze	opłaty za dzieci z terenu Gminy Tuchola umieszczone w rodzinach zastępczych	855 448,56 zł 516 177,00 zł	807 232,87 zł 514 999,41 zł	94,36 99,77

Zasilki i pomoc w naturze	świadczenia dla podopiecznych Ośrodka w formie zasiłków celowych	136 200,00 zł 133 154,00 zł	95 002,21 zł 83 683,45 zł	69,75 62,85
Dodatki mieszkaniowe	wypłata dodatków mieszkaniowych	1 347 740,00 zł 989 858,55 zł	1 334 962,03 zł 906 510,32 zł	99,27 91,58
Dożywianie	dożywianie dzieci i młodzieży oraz dorosłych w ramach programu rządowego "Posiłek w domu i szkole" (20 % wkładu Gminy do realizacji zadania)	62 400,00 zł 82 234,00 zł	51 566,03 zł 49 250,45 zł	82,64 59,89
Pozostała działalność	opłaty za pobyt w schronisku dla bezdomnych	78 112,00 zł 121 890,00 zł	65 568,15 zł 50 170,01 zł	83,94 41,16
Pomoc materialna dla uczniów	wypłata zasiłków i stypendiów szkolnych (20% wkładu Gminy do realizacji zadania)	56 638,00 zł 51 583,00 zł	17 529,96 zł 34 227,87 zł	30,95 66,35
RAZEM:		4 218 000,56 zł 3 538 273,55 zł	4 024 832,46 zł 3 112 507,45 zł	95,42 87,97

Źródło: opracowanie własne Ośrodka

*wykonanie księgowe

Tabela nr 46

Zestawienie świadczeń dla podopiecznych OPS w 2023 roku - środki rządowe oraz dofinansowanie do zadań własnych gminy.

Nazwa zadania	Wyszczególnienie wydatków	plan na 2023 r. / 2022 r.	wykonanie* 2023 r. / 2022 r.	Wsk. % 2023 r. / 2022 r.
Świadczenia rodzinne i Fundusz alimentacyjny	świadczenia rodzinne	9 820 830,00 zł 8 836 308,00 zł	9 820 829,97 zł 8 822 320,58 zł	100,00 99,95
	zasiłek dla opiekunów	31 960,00 zł 37 200,00 zł	31 960,00 zł 37 200,00 zł	100,00 100,00
	świadczenia „Za życiem”	8 000,00 zł 20 000,00 zł	8 000,00 zł 20 000,00 zł	100,00 100,00
	świadczenia rodzicielskie	331 228,00 zł 512 000,00 zł	331 227,10 zł 511 368,00 zł	100,00 99,88
	fundusz alimentacyjny	808 609,00 zł 884 107,00 zł	808 608,53 zł 884 073,99 zł	100,00 100,00
	składki na ubezpieczenie społeczne od świadczeń rodzinnych	1 054 355,00 zł 832 800,00 zł	1 054 354,42 zł 824 532,32 zł	100,00 99,01
	Razem	12 054 982,00 zł 11 122 415,00 zł	12 054 980,02 zł 11 099 494,89 zł	100,00 99,79
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	składki na ubezpieczenie zdrowotne od zasiłków stałych i świadczeń pielęgnacyjnych	270 672,00 zł 230 191,00 zł	270 006,20 zł 227 506,17 zł	99,75 98,83
Zasilki okresowe	świadczenia dla podopiecznych	85 849,00 zł 104 255,00 zł	82 780,59 zł 100 203,98 zł	96,43 96,11
Zasilki stałe	wypłata zasiłków stałych	542 412,00 zł 600 697,00 zł	528 004,69 zł 587 723,56 zł	97,34 97,84

Ośrodki Pomocy Społecznej	wynagrodzenie opiekuna prawnego	42 265,00 zł 35 581,70 zł	42 264,52 zł 35 581,11 zł	100,00 100,00
Dożywianie	dożywianie dzieci i młodzieży oraz dorosłych w ramach programu rządowego "Posiłek w	300 864,00 zł 201 024,00 zł	262 564,15 zł 197 001,89 zł	87,27 98,00
Pomoc materialna dla uczniów	wypłata zasiłków i stypendiów szkolnych	224 574,00 zł 200 000,00 zł	179 267,56 zł 136 911,50 zł	79,83 68,46
Pomoc obywatelom Ukrainy	świadczenie na wyżywienie i zakwaterowanie	399 336,00 zł 738 480,00 zł	398 935,83 zł 737 720,00 zł	99,90 99,90
	zasiłek stały	2 304,00 zł 4 083,00 zł	1 716,07 zł 1 729,84 zł	74,48 42,37
	dodatek jednorazowy dla obywateli Ukrainy	30 600,00 zł 174 600,00 zł	30 000,00 zł 174 600,00 zł	98,04 100,00
	stypendia szkolne	7 936,00 zł 11 111,12 zł	3 968,00 zł 5 208,00 zł	50,00 48,87
	świadczenia rodzinne	32 946,00 zł 64 828,00 zł	31 052,99 zł 63 764,30 zł	94,25 98,36
Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	zasiłek celowy	0,00 zł 6 000,00 zł	0,00 zł 6 000,00 zł	xxx 100,00
Dodatek węglowy	wypłata świadczeń w postaci dodatku	795 600,00 zł 7 560 000,00 zł	306 000,00 zł 6 672 000,00 zł	38,46 88,25
Dodatek dla gospodarstw domowych	wypłata świadczeń w postaci dodatku	51 000,00 zł 2 250 000,00 zł	25 000,00 zł 1 653 500,00 zł	49,02 73,49
Dodatek elektryczny	wypłata świadczeń w postaci dodatku	57 630,00 zł	53 548,89 zł	92,92
Dodatek gazowy (refundacja podatku VAT)	wypłata świadczeń w postaci dodatku	22 083,18 zł	22 062,56 zł	99,91
RAZEM:		2 866 071,18 zł 12 000 850,82 zł	2 237 172,05 zł 12 311 523,57 zł	78,06 88,38

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

*wykonanie księgowe

W 2023 r. Ośrodek Pomocy Społecznej zrealizował wszystkie zamierzone cele finansowe, dbając o to aby wydatki publiczne były ponoszone na cele i wysokościach ustalonych w planie finansowym jednostki. Wydatków dokonywano w sposób celowy i oszczędny zachowując optymalny dobór metod i środków służących osiągnięciu założonych celów, terminowość realizacji zadań i uzyskanie najlepszych efektów z danych nakładów.

Dla wszystkich osób i rodzin objętych wsparciem w 2023 roku przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi wydano łącznie 4 341 decyzji administracyjnych i informacji w sprawie świadczeń, w związku ze złożonymi wnioskami o przyznanie różnego rodzaju świadczeń.

Ośrodek skutecznie wykorzystuje narzędzia informatyczne (w tym także rozwiązania jak E-PUAP i EMPATIA), dzięki którym mieszkańcy mogą wnioskować o przyznanie świadczeń w formie elektronicznej. Rozwiązania takie w znacznym stopniu ułatwiają mieszkańcom naszej gminy wnioskowanie o świadczenia.

Spośród wszystkich wydanych decyzji administracyjnych 292 było odmownych. Od wydanych decyzji wniesiono 58 odwołań, największa ich część dotyczyła nieuregulowanego prawa w zakresie przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego.

Tabela nr 47

Decyzje administracyjne i inne dokumenty potwierdzające prawo nabycia świadczeń w 2023 r.

Wyszczególnienie	Liczba wydanych decyzji /informacji OGÓŁEM	Liczba decyzji odmownych	Liczba złożonych odwołań	Rozstrzygnięcia organu II Instancji					
				Decyzje utrzymane w mocy	Przekazane do ponownego rozpatrzenia	Nie zostały jeszcze rozstrzygnięte	Odwolanie złożone po terminie	Uchylone	Niedopuszczalność wniesienia odwołania
Pomoc społeczna	1 376	49	3	0	3	0	0	0	0
Świadczenia rodzinne	1 415	162	45	6	1	0	0	38	0
Fundusz alimentacyjny - wierzyciele	192	1	0	0	0	0	0	0	0
Fundusz alimentacyjny - dłużnicy	9	0	2	1	1	0	0	0	0
Dodatki mieszkaniowe	754	16	0	0	0	0	0	0	0
Stypendia i zasilki szkolne	183	2	0	0	0	0	0	0	0
Informacja o prawie do świadczenia wychowawczego (500+)	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Dodatek węglowy	129	21	5	5	0	0	0	0	0
Dodatek dla gospodarstw domowych	27	11	1	0	1	0	0	0	0
Dodatek elektryczny	50	7	0	0	0	0	0	0	0
Dodatek gazowy	202	23	2	2	0	0	0	0	0
RAZEM	4 341	292	58	14	6	0	0	38	0

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Bilans potrzeb w zakresie pomocy społecznej

W celu rozwijania funkcjonującego systemu pomocy społecznej w gminie Tuchola oraz w związku z analizą problemów osób ubiegających się o pomoc w Ośrodku Pomocy Społecznej w Tucholi, mając na względzie dane zawarte w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 r., uważa się za potrzebne w szczególności:

- 1) konieczność zabezpieczenia środków na zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Tucholi oraz funkcjonowanie jednostki;
- 2) realizację celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tuchola na lata 2020-2024, która została wprowadzona uchwałą nr XXI/157/20 Rady Miejskiej w Tucholi z dnia 29 maja 2020r., ze szczególnym uwzględnieniem pomocy dla osób starszych i niepełnosprawnych;

- 3) prowadzenie działań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w ramach realizacji Programu Wspierania Rodziny w Gminie Tuchola na lata 2023-2025, który został wprowadzony uchwałą nr LXII/429/23 Rady Miejskiej w Tucholi z dnia 28 kwietnia 2023 r., w szczególności poprzez:
 - ✓ wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze przez asystentów rodziny oraz poprzez pogłębioną pracę socjalną z rodzinami, w których występują problemy opiekuńczo – wychowawcze,
 - ✓ poradnictwo specjalistyczne;
- 4) kontynuacja realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej na podstawie Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Tuchola na lata 2023 - 2027, który został przyjęty uchwałą Nr LVI/389/22 Rady Miejskiej w Tucholi z dnia 16 grudnia 2022 r., w szczególności poprzez:
 - ✓ pracę Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Tuchola i grup diagnostyczno – pomocowych,
 - ✓ umożliwienie dostępu do indywidualnego i grupowego poradnictwa specjalistycznego dla osób dotkniętych przemocą domową,
- 5) kontynuowanie pomocy skierowanej w szczególności do osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych w ramach realizacji wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028;
- 6) zintensyfikowanie działań wspierających osoby starsze i niepełnosprawne poprzez objęcie ich wsparciem w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz poszerzenie oferty środowiskowego systemu wsparcia poprzez świadczenie usług dla osób starszych i niepełnosprawnych w ramach działalności domu dziennego pobytu;
- 7) rozwijanie pracy socjalnej z poszczególnymi grupami osób wymagającymi wsparcia oraz podejmowanie nowych działań mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji;
- 8) rozwijanie współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami i partnerami społecznymi, m.in. Stowarzyszenie Bank Żywności w Chojnicach;
- 9) doskonalenie współpracy pomiędzy podmiotami realizującymi zadania związane z pomocą społeczną (asystentura rodziny, przemoc domowa, problemy osób starszych, niepełnosprawnych);
- 10) konieczne jest również wygospodarowanie środków finansowych na poprawę warunków wynagrodzeń kadry tut. Ośrodka. Uważamy, że poziom wynagrodzenia kadry Ośrodka jest niewspółmierny do realizowanych zadań i podnoszonej za nie odpowiedzialności. Realizowane przez Ośrodek zadania są trudne, wymagające specjalistycznej, interdyscyplinarnej wiedzy i kwalifikacji, ciągłego dokształcania się, a klienci często roszczeniowi i agresywni, co powoduje, że praca w pomocy społecznej jest pracą niebezpieczną i obciążeniową. Należy wskazać również, że obserwuje się spadek zainteresowania pracą w pomocy społecznej spowodowany trudną i specyficzną pracą;
- 11) szkolenie pracowników i podnoszenie kwalifikacji zatrudnionej kadry;
- 12) pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację różnorodnych działań mających na celu wsparcie osób i rodzin oraz rozwój nowych form wsparcia związanych z szeroko rozumianą opieką środowiskową (wprowadzanie nowych form usług) na rzecz mieszkańców gminy.

15. Spis tabel i wykresów

SPIS WYKRESÓW		
nr	nazwa	nr strony
1	Zatrudnienie pracowników w etatach w 2022 roku	5
2	Rzeczywista liczba osób objętych programem „Posiłek w szkole i w domu” w formie posiłku w latach 2022-2023	15
3	Liczba rodzin/osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności w latach 2022-2023	21
4	Liczba rodzin objętych asystenturą rodzinną	29
5	Ilość osób objętych pomocą w formie „zgłoszenia do ubezpieczenia zdrowotnego” w latach 2022-2023	30
6	Liczba uczniów uprawnionych do pobierania stypendium szklonego w latach 2021-2022	33
7	Liczba gospodarstw domowych korzystających dodatku mieszkaniowego w latach 2022 – 2023	38
8	Wysokości świadczeń rodzinnych (w zł) w latach 2021-2022	43

SPIS TABEL		
nr	nazwa	nr strony
1	Rzeczywista liczba osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2021 – 2023	7
2	Typy gospodarstw domowych objętych pomocą w 2023 roku	7-8
3	Ilość osób i rodzin objętych pomocą w ramach ustawy o pomocy społecznej w latach 2022-2023	8
4	Struktura rodzin, którym przyznano pomoc według powodów przyznania pomocy na podstawie ustawy o pomocy społecznej w latach 2022-2023	9
5	Zestawienie świadczenia udzielanych w ramach ustawy o pomocy społecznej w 2022-2023	10
6	Zasiłek stały oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne w 2023 roku	11
7	Realizacja zasiłków okresowych w latach 2022-2023	11
8	Powody przyznania zasiłków okresowych w 2023 roku	12
9	Realizacja zasiłków celowych w latach 2022-2023	12
10	Realizacja specjalnych zasiłków celowych w latach 2022-2023	13
11	Realizacja programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2022-2023	14
12	Świadczenie pieniężne w formie zasiłku celowego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2022-2023	15
13	Pomoc w formie świadczenia rzeczowego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2022-2023	16
14	Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd w latach 2022-2023	16
15	Realizacja zadania w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania w latach 2022-2023	17
16	Realizacja zadania w formie specjalistycznych usług w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (w tym dla dzieci) w latach 2022-2023	18
17	Zestawienie wydatków poniesionych za pobyt w domach pomocy społecznej w latach 2022-2023	19
18	Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej w 2023 roku (wg typów)	19
19	Zestawienie danych dotyczących pobytu osób bezdomnych w schroniskach w latach 2022-2023	20
20	Wybrane wskaźniki obrazujące pracę pracowników w 2023 roku	23-24

21	Zestawienie danych dotyczących udzielonego poradnictwa specjalistycznego – pomocy psychologicznej	27
22	Stypendia szkolne w roku 2023	33
23	Liczba i kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w latach 2022-2023	38
24	Dodatki mieszkaniowe z podziałem na użytkowników mieszkań w 2023 roku	39
25	Zestawienie wydanych Kart Dużej Rodziny w okresie 2022-2023	40
26	Zestawienie danych dotyczących realizacji zadań z zakresu świadczeń rodzinnych w 2023 roku	41-42
27	Świadczenia opiekuńcze w 2023 roku	42
28	Zasiłki dla opiekunów osób niepełnosprawnych	42
29	Świadczenia rodzicielskie w 2023 roku	42
30	Świadczenia wychowawcze w 2023 roku	43
31	Jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000,00 zł – „Za życiem” w 2023 roku	43
32	Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie Tuchola w latach 2022-2023	44
33	Działania wobec dłużników alimentacyjnych	44-45
34	Środki zwrócone przez dłużników alimentacyjnych z tyt. wypłaconych świadczeń z FA w gminie Tuchola w latach 2022-2023	45
35	Świadczenia w formie dodatku węglowego	47
36	Świadczenia w formie dodatku dla gospodarstw domowych, w których głównym źródłem ciepła był kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy zasilane drewnem kawałkowym	48
37	Świadczenia w formie dodatku dla gospodarstw domowych, w których głównym źródłem ciepła był kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy zasilane drewnem kawałkowym	49
38	Świadczenia w formie dodatku dla gospodarstw domowych, w których głównym źródłem ciepła był kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG	49
39	Świadczenia w formie dodatku dla gospodarstw domowych, w których głównym źródłem ciepła był kocioł olejowy	50
40	Świadczenia w formie dodatku elektrycznego dla gospodarstw domowych, w których głównym źródłem ciepła była pompa ciepła lub ogrzewanie elektryczne / bojler elektryczny	51
41	Świadczenia w formie dodatku gazowego dla gospodarstw domowych, w których głównym źródłem ciepła był kocioł gazowy	51
42	Wykaz produktów krótkoterminowych otrzymanych ze Stowarzyszenia Bank Żywności w Chojnicach w roku 2023 (w kilogramach):	57
43	Wykaz produktów otrzymanych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa Podprogram 2020	58
44	Liczba rodzin korzystających z pomocy OPS w latach 2022-2023	59-60
45	Zestawienie świadczeń dla podopiecznych OPS - środki samorządowe (pomoc społeczna i dodatki mieszkaniowe)	60-61
46	Zestawienie świadczeń dla podopiecznych OPS w 2021 roku - środki rządowe oraz dofinansowanie do zadań własnych gminy.	61-62
47	Decyzje administracyjne i inne dokumenty potwierdzające prawo nabycia świadczeń w latach 2020 – 2021	63